

MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ

ŽIVOT
KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS
CZERWIEC — JÚN — ČERVEN — NR 6 1969 r. Cena 1 zl

Z KOMUNIKATU PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ CAŁE SPOŁECZEŃSTWO POPARŁO PROGRAM FJN

WYNIKI WYBORÓW DO SEJMU:

Na podstawie art. 70 ordynacji wyborczej do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza następujące wyniki wyborów do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:

Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 21 148 879. Oddano głosów 20 642 449, w wyborach do Sejmu wzięło więc udział 97,61 proc. wyborców.

Głosów ważnych oddano 20 634 683.

Liczba głosów nieważnych wynosi 7 766.

Na listy kandydatów Frontu Jedności Narodu oddano 20 473 114 głosów, tj. 99,22 proc. ważnie oddanych głosów.

WYNIKI WYBORÓW DO RAD NARODOWYCH:

Na podstawie obwieszczeń terytorialnych komisji wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza podaje następujące wyniki wyborów do rad narodowych:

1. W wyborach do wojewódzkich (miejskich) w

miejscach wyłączonych z województw) rad narodowych liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 21.129.608. W wyborach wzięło udział 20.628.135 osób, czyli 97,63 proc. wyborców. Głosów ważnych oddano 20.621.701, liczba głosów nieważnych wynosi 6.434. Na listy Frontu Jedności Narodu oddano 20.448.879 głosów, czyli 99,16 proc. ważnych głosów. Spośród 3.600 kandydatów na radnych wybranych zostało 2.500 radnych.

2. W wyborach do powiatowych rad narodowych liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 14.043.382. W wyborach

wzięło udział 13.771.707 osób, czyli 98,07 proc. wyborców. Głosów ważnych oddano 13.767.814, liczba głosów nieważnych wynosi 3.893. Na listy Frontu Jedności Narodu oddano 13.666.737 głosów, czyli 99,27 proc. ważnych głosów. Spośród 25.474 kandydatów na radnych wybranych zostało 17.639 radnych.

3. W wyborach do miejskich rad narodowych liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 8.498.740. W wyborach wzięło udział 8.266.746 osób, czyli 97,27 proc. wyborców. Głosów ważnych oddano 8.263.853, liczba głosów nieważnych wynosi 2.893. Na

listy Frontu Jedności Narodu oddano 8.229.623 głosy, czyli 99,59 proc. ważnych głosów. Spośród 42.273 kandydatów na radnych wybranych zostało 29.355 radnych.

4. W wyborach do dzielnicowych rad narodowych liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 3.275.784. W wyborach wzięło udział 3.146.159 osób, czyli 96,04 proc. wyborców. Głosów ważnych oddano 3.144.299, liczba głosów nieważnych wynosi 1.860. Na listy Frontu Jedności Narodu oddano 3.119.525 głosów, czyli 99,21 proc. ważnych głosów. Spośród 3.891 kandydatów na radnych

wybranych zostało 2.670 radnych.

5. W wyborach do rad narodowych osiedli i gromadzkich rad narodowych liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 9.832.588. W wyborach wzięło udział 9.642.511 osób, czyli 98,07 proc. wyborców. Głosów ważnych oddano 9.638.057, liczba głosów nieważnych wynosi 4.454. Na listy Frontu Jedności Narodu oddano 9.565.030 głosów, czyli 99,24 proc. ważnych głosów. Spośród 162.153 kandydatów na radnych wybranych zostało 113.561 radnych. (PAP)

VOLEBNÝ PROGRAM FRONTY NÁRODNEJ JEDNOTY JE NAŠIM SPOLOČNÝM PROGRAMOM PÔSOBENIA.

VO VELKEJ PRÁCI CELÉHO NÁRODA JE PRE KAŽDÉHO MIESTO ZODPOVEDAJÚCE JEHO VEDOMOSTIAM, SCHOPNOSTIAM A POCITU POVINNOSTI VOČI VLASTI. ROZVOJ KRAJINY A TEP JEJ SPOLOČENSKEHO ŽIVOTA PRAJE USKUTOČNENÍ OSOBNÝCH PLÁNOV, AMBICIÍ A NADEJÍ OBYVATEĽOV...

(Z VOLEBNÉHO PROGRAMU FNJ)

Miliardy voličov po dvojmesačnej veľkej, celonárodnej diskusii o včerajšku, dnešku a budúcnosti našej vlasti, aktom všeobecného hlasovania, v ktorom je základ zásady vlády ľudu, dňa 1. júna t.r. zvolili svojich reprezentantov do zástupiteľských orgánov. Mandáty poslancov a členov národných výborov priznali najlepším ľuďom, ktorých práca, politická a spoločenská pôsobnosť si získali schválenie a dôveru celku. V priebehu najbližších štyroch rokov budú organizovať naše spoločné úsilie v budovaní silného a nezávislého Poľska, bohatého v násobení imponujúcich výsledkov dosiahnutých v 25-ročí ľudového štátu.

Ked' sme do volebných urien vhadzovali lístky s menami kandidátov FNJ zvolili sme si vlastnú budúenosť, vedome sme hlasovali na to, čo chceme aby sa stalo obsahom našho spoločenského zajtražska. Masová účasť a ovzdušie, v ktorom sa konala táto, v živote krajiny dôležitá udalosť, poukazali, že voľby sa stali manifestáciou jednoty národa, manifestáciou podpory pre program Fronty národnej jednoty a jej vedúcej sily — Poľskej zjednotenej robotnickej strany.

MINISTER KULTÚRY SSR M. VÁLEK V POLSKU

Na pozvanie ministra kultúry a umeleckej akademie PEP Lucjana Motyku bol v máji t.r. v Poľsku na návštive Miroslav Válek minister kultúry Slovenskej socialistickej republiky v doprovode Mateja Andráša, generálneho riaditeľa ministerstva kultúry SSR, ako aj Eubomíra

Gombos. O priebehu oficiálnej návštavy informovala denna tlač, rádio a televízia.

Našich čitateľov nemusíme zvlášť zoznamovať s ministrom kultúry SSR Miroslavom Válkom. Poznajú jeho poéziu, ako aj jeho osobne keď ako

Minister kultúry SSR Miroslav Válek počas stretnutia s členmi predsedníctva ÚV KSCaS. Ďalšie materiály z návštavy ministra M. Válka medzi krajanmi uverejníme v agustovom čísle Života

Moncoľa, tlačového tajomníka. Ako informoval novinárov na tlačovej konferencii, minister Válek si prehliadol Varšavu a Krakov, oboznámil sa s kulturným životom týchto stredísk, ako aj previedol oficiálne rozhovory týkajúce sa kultúrnej spolupráce medzi Poľskom a Slovenskom. V ďalšej časti programu minister kultúry SSR M. Válek sa v Krakove stretol s predsedníctvom ÚV Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, ako aj navštívil obec Jurgov na Spiši, kde medzi krajanmi žije a pracuje ľudový umelec Andrej

tajomník Zväzu slovenských spisovateľov sa zúčastnil oslav 20. výročia założenia a pôsobnosti Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, v januári 1968 roku. Súčasná návštava Miroslava Válka ako ministra kultúry SSR má veľký význam pre spoluprácu našich bratských krajín a národních. Následkom tejto návštavy bude živý rozvoj kultúrnych stykov medzi Poľskom a Slovenskom. Obidve zainteresované strany už pripravujú konkrétné plány širokej spolupráce, o ktorých už zanehdňo budeme informovať našich čitateľov.

Počas návštavy ministra M. Válka v Krakove sprevádzali ho aj Vaši redaktori. Prvý stretnutie s krajanmi — členmi predsedníctva ÚV KSCaS bolo v sídle Ústredného výboru. Po mimoriaďne srdcennom privítaní si minister M. Válek vypočul informáciu predsedu ÚV KSCaS v Poľsku Jána Molitorisa o aktuálnom stave pôsobnosti našej organizácie, jej úlohach v oblasti rozvíjania národnej kultúry v strediskách českej a slovenskej národnostnej menšiny, ako aj pomoci štátu v tejto oblasti. V oživenom, priamom a srdcennom rozgovore všetci účastníci stretnutia predstavili ministrov M. Válkovi dosiahnuté výsledky a problémy v oblasti práce pre menšiny, ako aj zdôraznili význam oživenia kultúrnej spolupráce medzi PEP a SSR, ďalej sugerovali zapojenie do týchto stykov tiež pôsobnosti KSCaS v Poľsku najmä takých oblastí tejto pôsobnosti, ako výmenu súborov, slovenskej literatúry včetne vyhľadávanej príslušníkmi našej menšiny atď. Minister M. Válek s pochopením si vypočul všetky krajanské potreby z oblasti kultúry. Večer minister M. Válek v recepcích miestnostiach hotela Cracovia dal večeru pre predsedníctvo KSCaS v Poľsku. Večera prebiehalo vo veľmi srdcennom, priateľskom, krajanskom ovzduší. Večere sa tiež zúčastnili predstaviteľia ministerstva kultúry PEP, ako aj kultúrnych orgánov krakovského vojvodstva.

Poslednou etapou pobytu ministra M. Válka v Poľsku bola návšteva Ružového umelca A. Gombósa v Jurgove, okr. Nowy Targ. Minister M. Válek a jeho sprievod vysoko ocenili umeleckú tvorivosť nášho krajanana. Na záver pobytu ministra M. Válka predsedníctvo ÚV KSCaS v Poľsku v hoteli Giewont v Zakopanom vydalo rozlúčkový obed. Práve tam naša redakcia dostala od ministra M. Válka nasledujúci autograf:

*Krajanmu + Potisku,
so všetkými,
Miroslav Válek*

Dr. Ján Siráčky a prof. Martin Čeman na návštive u predsedu miestnej skupiny KSCaS v Jurgove Vojtecha Macieczaka

PREDSTAVITELIA MS S NÁVŠTEVOU U NÁS

Na pozvanie našej redakcie boli na desaťdennej návštave v Poľsku predstaviteľia Matice slovenskej — Ústavu pre zahraničných Slovákov, riaditeľ Ústavu dr. Ján Siráčky a zástupca riaditeľa Ústavu prof. Martin Čeman. Naši hostia navštívili krajanské strediská na Orave a Spiši, kde sa zúčastnili prehliadky súborov Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Krempachoch a Veľkej Lipnici.

Okrem toho zúčastnili sa priateľskej besedy s I. tajomníkom OV PZRS v Nowym Targu súdruhom Józefom Nowakom a predsedom ONV v Nowym Targu súdruhom Władysławem Galasom.

O úlohach Matice slovenskej a Ústavu pre zahraničných Slovákov informovali tiež riaditeľa Departamentu kultúrno-osvetového práce a knižnic Ministerstva kultúry a osvetového súdružstva Edwarda Kopyka.

Pred odchodom do ČSSR naši hostia sa zúčastnili zasadnutia redakčnej rady nášho časopisu, kde bola príležitosť prediskutovania otázok vzájomnej spolupráce. Redakčnej rady sa zúčastnilo aj vedenie Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku.

PRVÝ TAJOMNIK UV PZRS WLADYSLAW GOMULKA A PRVÝ TAJOMNIK ÚV KSČS DR. GUSTÁV HUSÁK V PRIATEĽSKOM ROZHĽOVORE POČAS NÁVŠTEVY DR. G. HUSÁKA V POESKU. ROZHĽOVOROV SA ZÚCASTNIL AJ ZENON KLIŠKO, ČLEN POLITBYRA A TAJOMNIK UV PZRS.

Zhoda v názoroch

O návštive prvého tajomníka ÚV KSČS dr. Gustáva Husáka vo Varšave vydali záverečné komuniké, v ktorom sa uvádzajú: Na pozvanie ÚV PZRS bol dňa 24 mája vo Varšave na priateľskej návštive prvý tajomník ÚV KSČS súdruh dr. Gustáv Husák. Rokoval s prvým tajomníkom ÚV PZRS s. Władysławom Gomułkom. Prví tajomníci oboch bratských strán sa vzájomne informovali o súčasnej situácii vo svojich stranach a o priebehu výstavby socialismu v oboch krajinách, prerokovali otázky spojené s ďalším rozvojom spolu-

práce. V plnej zhode sa zdôraznilo, že táto spolupráca zodpovedá záujmom národov Československa a Polska. Predstavitelia oboch strán si vymenili názory na najdôležitejšie problémy súčasnej medzinárodnej situácie, najmä na situáciu v Európe. Súdruh Husák pozval v mene ÚV KSČS W. Gomułku na priateľskú návštavu do Československa. W. Gomułka pozvanie prijal. Dohodlo sa, že na pozvanie predsedu vlády ing. O. Černíka navštíví ČSSR v blízkom čase predsedu Rady ministrov PLR J. Cyrankiewicz.

DONIOSŁE WYTYCZNE PLENUM KC KPCz

Agencja CTK opublikowała wytyczne, uchwalone na ostatnim Plenum w sprawie pracy partyjnej na najbliższy okres.

Do najważniejszych zadań partii uchwała zalicza:

- przywrócenie jedności partii w oparciu o marksizm-leninizm i leninowskie zasady budownictwa partyjnego;
- przywrócenie kierowniczej roli partii komunistycznej w społeczeństwie, zwłaszcza w organizacjach społecznych i Froncie Narodowym, w dziedzinie gospodarczej i kulturalnej;
- niezwłoczne przystąpienie do skutecznego posunięć zmierzających do rozwiązania ważnych problemów gospodarczych państwa;
- umocnienie funkcji państwa socjalistycznego jako organu władzy klasy robotniczej i ludzi pracy;
- rozstrzygnięcie w sposób pryncipialny i w duchu niewzruszonej przyjaźni sprawy stosunków z bratnimi partiami komunistycznymi Związku Radzieckiego i krajów socjalistycznych, stosunków, które stanowią podstawy polityki zagranicznej CSRS.

Analizując sytuację po kwietniowym plenum, Komitet Centralny stwierdza, że kroki pojęte przez Prezydium partii na rzecz realizacji uchwał kwietniowych, zwiększyły autorytet i wpływy partii w społeczeństwie, umocniły porządek społeczny, podkreśliły marksistowsko-leninowski charakter partii i jej polityki, były krokiem na drodze izolacji politycznej sił opozycyjnych. Do pozytywnej zmiany atmosfery przyczyniło się również umocnienie wpływu partii na działalność środków masowego przekazu. Dyrektywy zapowiadają dalsze konsekwentne działanie w tym kierunku.

KC oświadcza, że zamierza kontynuować politykę postępczną i odrzuca straszaki powrotu do przedstępcznych, biurokratycznych metod kierowania partią i społeczeństwem.

Wytyczne stwierdzają, że partia nie może pogodzić się z osłabianiem czy też odrzucaniem zasady obowiązującej mocy uchwał partyjnych, konieczności przestrzegania statutu itp. Należy bronić praw członków partii, lecz należy także umacniać ich dyscyplinę i odpowiedzialność. Polityka partii może być wyłącznie polityką jednolitą — ta, którą zaaprobował Komitet Centralny.

Wytyczne stwierdzają, że w wysiłkach na rzecz zespolenia partii, konieczne jest przede wszystkim przeciwsztawianie się przenikaniu poglądów prawicowo-optymistycznych.

Komitet Centralny KPCz zobowiązuje Prezydium KC, Biuro KC do spraw kierowania pracą partyjną w okręgach czeskich i KC KP Słowacji, by niezwłocznie przystąpiły do prac przygotowawczych do zjazdów KPCz i komunistów czeskich i słowackich, aby mogły się one odbyć w przyszłym roku.

Wytyczne stwierdzają, iż poza Frontem Narodowym nie może istnieć żadna organizacja, która chciałaby uczestniczyć w życiu politycznym. Powszechnie uznana kierownią siłą Frontu jest partia komunistyczna.

Wytyczne mówią następnie o obowiązkach komunistów działających w ruchu związkowym, którzy powinni mieć takie same obowiązki wobec partii, jak komuniści działający na wszystkich innych odcinkach.

Wytyczne podkreślają konieczność poświęcania przez partię większej uwagi problemom młodego pokolenia i pracy politycznej z młodymi ludźmi. Obecna sytuacja wymaga także, by partia zwiększyła swoje wpływy wśród inteligencji.

Ważną częścią składową polityki naszej partii — czytamy w wytycznych — jest wszechstronne umacnianie roli socjalistycznego państwa i jego organów. Na pierwszy plan wychodzi postulat umocnienia jednolitego kierowania społeczeństwem, opartego na zasadzie centralizmu demokratycznego, przywrócenie dyscypliny państewowej.

Wytyczne wskazują na potrzeby konsolidacji działalności organów bezpieczeństwa i armii i umocnienia kierowniczej roli partii na tym odcinku.

Dzięki konsolidacji w dziedzinie społecznej i politycznej można będzie w przyszłym roku przeprowadzić wybory do organów przedstawicielskich. Mogą w nich uczestniczyć jedynie organizacje wchodzące w skład Frontu Narodowego.

Przechodząc do zadań w dziedzinie gospodarki, wytyczne stwierdzają, iż poważna sytuacja w gospodarce narodowej wymaga jednolitego, planowego kierowania gospodarką, zwiększenia roli państwa i organów centralnych. Nie obejdzie się przy tym bez podejmowania niepopularnych kroków, takich jak np. porządkowanie systemu cen. Należy traktować rozwój współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej z krajami socjalistycznymi, zwłaszcza z ZSRR i krajami RWPG, jako podstawę stosunków gospodarczych z zagranicą.

Podstawowa zasada polityki zagranicznej CSRS polega na tym, by koncentrować wysiłki na całkowitym przywróceniu zaufania wzajemnego i rozwoju wszechstronnych partyjnych stosunków między CSRS a Związkiem Radzieckim, a także innymi krajami socjalistycznymi.

Podobną polityką kierować się będzie KPCz w stosunkach ze wszystkimi bratnimi partiami.

Suwerenność naszego socjalistycznego państwa i jego wzajemne powiązania międzynarodowe stanowią nierozerlażną, organiczną jedność, która wyraża nasz swobodny wybór i nasze żywotne zainteresowanie umocnieniem potęgi i jedności światowej wspólnoty socjalistycznej.

• Z DOMOVA A CUDZINY

PORADA V MOSKVE

Vo štvrtok 5. júna t.r. začala v Moskve medzinárodná porada komunistických a robotníckych strán.

Do Moskvy odcestovala delegácia Poľskej zjednotenej robotníckej strany, ktorá sa zúčastní porady.

Clenmi delegácie pod vedením prvého tajomníka ÚV PZRS Władysława Gomułku sú: členovia politbyra ÚV PZRS Józef Cyrankiewicz, Zenon Kliško a Stanisław Kociołek, tajomník ÚV Artur Starewicz, vedúci oddelení ÚV Józef Czesak a Andrzej Werblan.

Delegáciu správadzajú: vedúci kancelárie sekretariátu ÚV PZRS — Stanisław Trepčiansky a zástupca vedúceho zahraničného oddelenia ÚV Marian Renke.

20 LIPCA ŁĄDOWANIE NA KSIĘŻYCU

Dyrekcja amerykańskiej agencie aeronauteky i przestrzeni kosmicznej zakomunikowała oficjalne, iż pierwsi amerykańscy astronauci wyladujú na Księżyco w niespełna 20 lipca o godz. 18.22 GMT (19.22 czasu warszawskiego) na pokładzie pojazdu księżycowego.

Po 9 godzinach i 50 minutach N. Armstrong, dowódca wyprawy „Apollo 11” opuści kabini pojazdu księżycowego i postawi swą stopę na powierzchni Księżyca. Stanie się to 21 lipca o godz. 17.22 czasu warszawskiego.

E. Aldrin, drugi kosmonauta opuści poklad pojazdu księżycowego 27 minut później i dołączyc do swego towarzysza.

Po startie pojazdu księżycowego dwaj piloci przyłączają go do kabiny macierzystej, pilotowanej przez M. Collinsa, który w czasie pobytu dwóch astronautów na powierzchni Księżyca krážy bude wokół niego na wysokości 112 km.

8-dniowa podróż trzech kosmonautów zakończy się wodowaniem na Pacyfiku w dniu 24 lipca o godz. 17.51 czasu warszawskiego.

AGRESÍVNE CIELE IZRAELA

Na akadémii pri príležitosti 25. výročia poľskej tlače prednesol prejav tajomník ÚV PZRS Stefan Olszowski, ktorý zhodnotil úspechy dosiahnuté tlačou, rozhlasom a televíziou pri zvyšovaní politického uvedomenia celej spoločnosti a v zovšeobecňovaní kultury.

PANI SVOBODOVÁ V POLSKU

V máji t.r. bola na dvojdňovú návštěve v Poľsku manželka prezidenta ČSSR L. Svobodu paní Irena Svobodová, spreždaná deňou paní Zofou Klusákovou. Z hranicného prechodu v Jakubciach odišla paní Svobodová do Szklarskej Poręby, kde návštívila známeho poľského milájara V. Hofmanna, ktorý svojou činnosťou prispieval na upevňovanie čs.-poľského priateľstva. Paní Irena Svobodová navštívila aj Oświęcim, Krakov a dedinku Bronowice, kde formovala vtedajší plukovník Svoboda prvú vojenskú skupinu.

Z ostatnej chwili:

ZAKOŃCZENIE PLENUM KC KP SŁOWACJI

We wtorek zakończyły się 2-dniowe obrady Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Słowacji. W pierwszym dniu obrad, pierwszy sekretarz KC S. Sadovský wygłosił referat na temat politycznych zadań partii w Słowacji.

W tym samym dniu premier Słowackiej Republiki Socjalistycznej P. Colotka wygłosił referat o sytuacji w gospodarce słowackiej, a członek Prezydium i sekretarz KC KPS V. Pavlenda — na temat problemów rozwoju gospodarczego kraju.

W drugim dniu toczyła się dyskusja nad przedstawionymi referatami, w której zabierało głos 14 mówców.

Na wniosek Prezydium KC KPS Komitet Centralny wybrał Ludwika Pezlarza sekretarzem i członkiem sekretariatu KC KPS odpowiedzialnym za dziedzinę oświaty, nauki, kultury i sztuki.

WYZNAMENIA

254 zamestnanci RSW „Prasa” obdržali v súvislosti s Dňom kultúrneho činiteľa a 25. výročím PER vysoké štátne vyznamenania za zásluhy v povolaní a verejnej práci. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski obdržalo 26 osôb. Zloto Krzyż Zaslugi 85 osôb. Srebrne Krzyże Zaslugi obdržalo 122 osôb, o.i. naš redakčný kolega Marian Kaškiewicz, ktorému týmito srdiečne blažoželáme. Brzozowe Krzyże Zaslugi — obdržalo 9 osôb.

Ak sa pozrieme okolo seba, väčšinou konštatujeme, že rady nervóznych ľudí neustále rastú. A často sa tiež sami spýtame: ako je to so mnou? Čiastočnú odpoveď na túto otázku vám dajú výsledky nasledujúceho testu, i keď, samozrejme za lekársku diagnózu ich radšej nepokladajte.

1. Pociťujete zvýšenú potrebu lásky?
2. Ste veľmi prchký?
3. Ste veľmi žiarlivý?
4. Ste často bez príčiny rozladený?
5. Luhali ste už tento rok?
6. Je vám neprijemné prechádzať križom cez voľné priestranstvo?
7. Casto sa červenáte?
8. Hráte sa často na clowna?
9. Bojíte sa v tme?
10. Ste výnimco neoriadny?
11. Zajakáte sa často?
12. Klope vám srdce pri behu rýchlosť?
13. Casto mudrujete nad niečím?
14. Snívate s otvorenými očami?
15. Ste nerád sám?
16. Cítíte sa u svojich rodičov nešťastní, ak pri nich bývate alebo k nim príde na návštavu?
17. Trpíte na nespavosť?
18. Myslíte si niekedy, že sa na nič nehodíte?

STE

19. Jedli ste už dakedy polievku príliš horúcu?
20. Veľmi vám prekáža kritika?
21. Zlaknete sa, ak sa záblysne?
22. Závidíte iným ich šťastie?
23. Ak stojíte na dákej veži, bojíte sa, že spadnete dolu alebo skočíte?
24. Máte často zlé sny?

Za každú kladnú odpoveď si dajte jeden bod a zráťajte si body za tieto odpovede. Ak máte:

0-2 body: Klamete sám seba, nie ste k sebe úprimní, a tak výsledok vášho testu nemožno použiť;

3-5 bodov: Vám i vášmu partnerovi možna blahoželať, na duševné poruchy zaiste netrpíte;

6-8 bodov: Môžete byť spokojný. Ak by ste aj mali v manželstve ťažkosti, nemožno pripisovať vinu nervozite;

9-15 bodov: Duševné poruchy sú možné. Ostať však v modernej spoločnosti absolútne zdravý, to je umenie — a zriedkavé šťastie. Pokúste sa bojovať proti nervozite humorom;

16-18 bodov: Nie ste tým, čím by ste chceli byť. Trpíte na neurotické správanie sa. Potrebujete veľa porozumenia i trpeživosti — sám so sebou;

19-24 bodov: Nehádzte flintu do žita, ale čím skôr zájdite k lekárovi. Je veľmi pravdepodobné, že ste neurotik.

„Teda ta Cigánka sa mi ponúkla, že mi bude hádať z ruky. Neveril som tomu, samozrejme, ale napokon som jej predsa len podal ruku. Ona si prezrela dlaň, potom sa na mňa s hrôzou pozrela a nechcela nič povedať. Týmto ramatickým vystúpením vyvolala vo mne zvedavosť a začala som naliehať, aby mi vyzradila, čo videla. Povedala že vraj na ruke mám napísané, že ma obesia. Predstavte si tú hlúpost! Ja četnícky dôstojník — a obesený! Prečo? Či niekoho zavraždím? Tak vidieť, aké sú to hlúposti.“

* * *

„Túto prírodu som počul“ — spomína pán J. V. — „roku 1929, keď som slúžil ako veliteľ četnickej stanice v Malých Kozmálovcach, okres Levice. Rozprával nám ju na školení podplukovník Otto Bláha zo zemského četnickejho veliteľstva v Bratislave. Dokazoval pritom, že je nezmyslom veriť v takéto predpovede. Roky sa miňali, prišla okupácia a po oslobení Bláhu skutočne odsúdili na trest smrti a obesili pre spoluprácu s okupantmi a zavinenie smrti niekoľkých osôb.“

Tento prípad je skôr výnimočný, pretože profesionálne veštice spravidla majú len jednu prednosť: schopnosť získať si dôveru svojich zákazníkov. Hmlisto im naznačia niekoľko všeobecných informácií, ktoré sa hodia na kočkovaliek, alebo im oznamia „tajomstvá“, ktoré sa predtým dozvedeli obratnými otázkami od nich samotných. Kto by napríklad neveril kartárke, ktorá tvrdí: „... Mali ste ťažký život... ale máte dobré srdce... a čoskoro dostanete nejaké peniaze...“ Veľmi pozoruhodný sen mal a jedna žena z Lidič: Niekoľko dní pred katastrofou videla vo sне ležať na zemi mŕtvych mužov a zrúcaniny domov ich obce. Sen presne reprodukoval nasledujúco-

ZÁMOK NA CZORSZTYNE

Roku 1818, teda v období, keď jeden z najväčších vtedajších poľských literárnych kritikov Kazimír Brodziński, formuloval estetické kritériá pomaly sa rodiacej poľskej romantickej literatúry na stránkach Tygodnika Polskiego i Zagranicznego, časopisu, ktorý ešte stále realizoval ideály končiaci sa osvetenskej doby, bol vytlačený obšáhovo pomerne malý román Jána Roztvarowského Zámok na Czorsztyne čiže Kazimír a Bronislava. Žial, nebolo to významné dielo a autorovi mlčia dejiny poľskej literatúry. Nepoznáme ani podrobnosť jeho životopisu. Je však isté, že určitý čas býval nedaleko Tatier a že počas jednej cesty pomerne podrobne sa zoznámil s okolím Bardiova. Jeho román o Kazimírovi a Bronislave nevyvolala ani spory kritiky, ani nepovzbudila obrazotvornosť iných spisovateľov. Prečo teda, mohol by sa opravnene spýtať čitateľ, sa ním vôbec zaoberáme?

Sú však dôvery, aby sme tomuto nepríliš vydanremu dielu venovali trocha záujmu. Je totiž prvou položkou poľskej literatúry, ktorá je tematicky spojená s Tatrami a Slovenskom, ako aj je prvým poľským románom, ktorého dej sa odohráva v Tatrách a na Slovensku. A hoci dej sa neliší od vtedajších sentimentálnych románov (romány, ktoré popisovali dejimavé osudy milencov dalo sa počítať na desiatky), predsa román Roztvarowského bol originálny preto, že, ako písala Zofia Sínko: „lásku milencov sa rozvíja alebo na pozadi pošumných klenieb czorsztynského zámku, alebo na pozadi krásnej a malebnej horskej prírody. Namiesto Apenin, alebo Pyreneí, pani Radcliffej — máme Tatry a Karpaty“.

Pozrite si bližšie knihu Roztvarowského...

★

Hrdinom románu je mladý, pekný a inteligentný Kazimír Odrowąż, syn vojvodu, ktorý hrdinský padol v obrane vlasti. Keď Kazimír ukončil 21 rokov, matka ho poslala do cudziny. Počas tejto cesty mladeneč navštívil Sliezsko, Čechy, Tirolsko a Rakúsko (snad aj samotný Roztvarowski takto cestoval?), a na spätočnej ceste cez Slovensko zastavil sa v Bardiove. A tu mal veľmi nepríjemný zážitok —

zapadol do spoločnosti zlatej mládeže a všetko čo mal, prekartoval. Avšak rýchle si uvedomil svoju vinu a rozhodol sa ju odpykaf... Rok mal stráviť osamote v divokých zákutiah Tatier. Pohol sa teda k Tatram, ale už na samom začiatku nové dobrodružstvo, ktoré však skončilo úspešne pre mladíka, a okrem toho vyznamenal sa veľkou odvahou. V strmom horskom úvoze násť hrdina počul rinčanie zbraní, krik — jedným slovom boj. So zbraňou v ruke vrhol sa dopredu a uvidel, ako traja ľudia, v tom jeden starec, sa bránia pred útokom až šiestich zbojníkov. Ihneď sa rozhodol. Šikovne čelil útokom a rozdával údery, robil to pritom tak účinne, že rýchle víťazstvo bolo na strane troch neznámych, zachránil takto život dôstojnému Junoszovi, pánovi Czorsztynského zámku.

Junosza dal Kazimírovi odporúčajúci list do Czorsztyna a sam cestoval ďalej do Maďarska. A práve na Czorsztynskom zámku sa zrodila hlboka láska Kazimíra a Bronislavy. Spoločné prechádzky a horské výlety zblížili mladých. Táto láska bola by iste korunovaná manželstvom, keby Junosza neboli už dávno slúbil ruku svojej dcéry synovi jedného svojho priateľa. Tak teda tiekla rieka slz, skoro taká ako Dunajec, ale na šťastie všetko skončilo dobre, tým priateľom bol, ako neskôr vysvitlo. Odrowąż a ruka Branislavy bola určená Kazimírovi. Veľká svadba končí tento román...

Ostatne, zda sa, že Roztvarowski nikdy neboli priamo pod Babio horou a v Tatrách. Lebo keď celkom dobre zachytil niektoré podrobnosti, celkom originálne popísal plavbu Solou, ktorá bola v tom čase veľmi moderná, o samotných horách nepovedal veľa a opakoval bájky, ktoré popísal Tomasz Świecki (1816), ktorý zasa plným priehŕstím čerpal nezmysly z encyklopédie knaza Chmielowského (1754) Nowe Ateny. Písal teda napríklad, že Morské oko sa nachádza na samom vrcholku Babiej hory a návrat zu tohto vrcholku do Czorsztyna konal sa čiastočne... rieku Solou! Ale napriek tomu nesmie me Czorsztynský zámok vylúčovať z okruhu literatúry o Tatrách. Aby zdôraznil lokálny kolorit Roztvarowski zaviedol do svojho románu ľudové postavy. A hoci goralov ešte veľmi idealizoval, predsa niektoré charakteristické črty goralov — slovenských a poľských — vystihol, keď do úst sprievodcou, ktorý vede do hôr Kazimíra vkladá slová hlbokej

ČIŽE DOBRODRUŽSTVÁ KAZIMÍRA ODROWĀŽA

ZÁHADNÝ

„SIESTY ZMYSEL“

ČLOVEKA

tragickú udalosť. Bola to náhoda, alebo či azda lidická žena telepaticky vytáčala skryté plány okupantov?

Správ o podobných zájtkoch je veľa a niektoré z nich sú naofľko podnovené, že nemohli neúputať pozornosť vedcov. Niet pochyb o tom, že mnohé preslávené osoby ako vestci alebo věštice, kartárky či ženy, čítajúce z ruky, prorockú schopnosť iba predstierajú. Otázka je iná. Či niekto z ľudí nemôže byť niekedy, za určitých okolností, schopný dozviedieť sa aspoň významoch o niektorých udalostach v budúcnosti, napríklad o nebezpečenstve, ktoré hrozí jemu alebo jeho blízkyim.

Každý z nás v určitom zmysle už predpovedal budúcnosť. Napríklad bol suchý rok, očakávali sme neúrodu. Technik predpovedá, ako bude pracovať stroj, ktorý zostrojil. Lekár môže odhadnúť ďalší priebeh choroby pacienta. V našom prípade však nejde o tento druh predpovedí. My máme na mysli akúsi schopnosť, „intuičiu“ dozviedieť sa o udalostach, ktoré nemôžeme odhaliť akoukoľvek úvahou.

Vedci v posledných desaťročiach zistili, že existuje zvláštny „šiesty zmysel“ človeka, tzv. mimozmyslové vnímanie, ktorým „nadaní ľudia“ môžu prečítať myšlienky iných ľudí, poznávať obsah zatvorených obalov, alebo sa dozvedia o udalostach, prebiehajúcich ďaleko od nich. I keď náznaky existencie tejto schopnosti sprevádzajú ľudstvo po stáročia, predsa jej vedecký dôkaz bol veľkým prekvapením. Ukázalo sa totiž, že táto schopnosť má veľmi neobvyklé vlastnosti. Napríklad pokusy profesora L. L. Vasiljeva z laboratória pre výskum telepatie pri leningradskej univerzite ukázali, že ide o schopnosť, ktorá nie je závislá od vzdialenosťi: účinkuje rovnako nielen na vzdialenosť niekoľkých metrov, ale i stoviek či tisíc kilometrov! Neoslábjú ju ani hmotné prekážky — hrubé kovové dosky a iné. Pre spomínané zvláštne vlastnosti usúdzujeme, že podstatou tejto schopnosti je nová, fyzike doteraz neznáma forma energie.

Jednou z najrozširenejších metód vedeckého výskumu mimozmyslového vnímania, tejto záhadnej schopnosti človeka, sú kvantitatívne pokusy. Počusná osoba napríklad sa snaží poznávať alebo uhádnuť karty, skryté v neprehľadných obálkach. Výsledky dĺhych sérií pokusov sa potom hodnotia štatistiky. Takýto pokus sa dá upraviť i na výskum „veštienia budúcnosti“, ale-

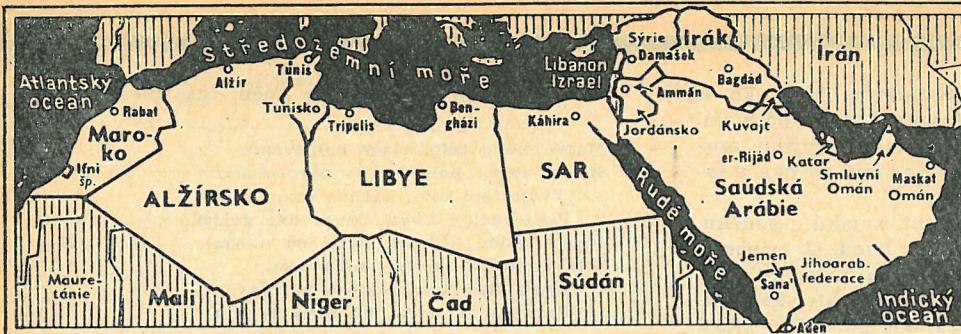
bo — ako hovoríme — proskopie. Počusná osoba pritom neháda kartu, ktorá je práve v obálke, ale aká karta v obálke bude za určitú chvíľu. Pomocník potom námkové vylosuje nejakú kartu a vloží ju do obálky. Pri inom pokuse počusná osoba sa snaží uhádnuť, aké bude poradie kariet v balíčku po ich dôkladnom premiešaní. Veľký počet pokusov sa opäť vyhodnotí štatistiky.

V pokusoch, ktoré parapsychológovia robili v posledných rokoch, nahromadilo sa veľa dôkazov o tom, že existujú ľudia, ktorí majú proskopickú schopnosť, schopnosť veľif budúcnosť. Ten toto poznatok stavia vedcov pred množstvom ďalšo riešiteľných problémov (napríklad otázka kauzality — príčine súvislosti) a preto definitívne závery o tejto schopnosti možno vysloviť až po získaní ďalšieho pokusného materiálu. Doteraz odhalená proskopická schopnosť je totiž veľmi nedokonalá. Našla sa u nevelkého počtu jednotlivcov a aj u tých len v malej miere a zriedka.

Výskum tejto schopnosti môže mať v súčasnosti cenu nenajvyš teoretickú, ako prostriedok k lepšiemu poznaniu prírodných zákonitostí. Prakticky sa zatiaľ nedá využiť.

Ziadna veštica ani kartárka nevidí naš osud pred sebou neomylne, „ako na dlani“. Keby existovali ľudia s dobrou a ovládanej prostredom proskopickou schopnosťou, zaručene by sa to prejavilo na výhrach v športke. Potrvá ešte dlhší čas, kym sa podarí viesť trochu svetla do tejto záhadnej oblasti.

RNDr. MILAN RÝZL

Počas mítingu v jednom meste ministarský predsedu Burnedien vrazil o nutnosti budovania jednotnej, nezávislej krajiny, v ktorej by nebolo miesto pre „bohaté a chudobné Alžírsko“.

Jedným z charakteristických rysov dnešného Alžírska sú emencipačné procesy. Z tohto hľadiska vysunuje sa Alžírsko určite do popredia afrických štátov. Alžírski vodcovia si uvedomujú fakt, že plná politická nezávislosť je podmienená dosiahnutím hospodárskej nezávislosti. Veľa už urobili v tomto smere. Boli znárodené bane patriace zahraničným spoločnostiam, poisťovne a banky. Státny podnik Sonarach prevzal po vyplatení odškodenia majetok niekoľkých britských a amerických spoločností v tom ESSO a Mobil, pozdvihujúc do 44 percent podiel štátu na ťažbe, spracovaní a odbyte výrobkov z náftovej ropy. Minulý rok bol tiež znárodený celý rad ostatných zahraničných spoločností, ktoré na území Alžírska disponovali rozľahlou sieťou distribúcie palív a plynu. Bol zavedený štátny monopol na zahraničné finančné operácie, ako aj finančná kontrola celého importu, počítajúc do toho aj import z oblasti franco-

Tieto kroky pomáhajú Alžírsku v upevňovaní ekonomickej nezávislosti a tiež v získávaní nových prostriedkov pre rozvoj krajiny. Alžírska republika má už na svojom konte značne úspechy, hlavne v oblasti industrializácie.

Roku 1967 v Alžírsku bolo vytažených skoro 40 mln. ton nafty, čiže jedenapokrát viac, ako r. 1964. Zisky z nafty priniesli štátnej pokladni 400 mil. dolárov z čoho 150 mil. boio nedávno uložených v zlate. To uzdravilo finančné krajiny. Bolo vybudovaných niekoľko textilných kombinátov, garbiarni a továrn na výrobu obuvi. Vo výstavbe je veľký chemický a hutnícky kombinát, nové podniky ľahkého a potravinárskeho priemyslu.

Napriek týmto výsledkom Alžírsko musí ešte riešiť mnohé problémy. V značne menšom meritku ako v priemysle sa zaznamenáva pokrok v rolnictve, ktoré predsa zemestňáva asi 80 percent obyvateľstva krajiny. Nadále očakávajú na realizáciu plány pozemkovnej reformy. Alžírsko tiež zápasí s problémom nezamestnanosti. Napriek

výsledkom dosiahnutým na poli osvyty v krajine existuje ešte analfabetizmus. V rokoch 1962—1963 z Alžírska odišli tisíci Európanov, ktorí boli zamestnáni hlavne v moderných odvetviach národnohospodárstva tak, že pred Alžírskom vyrástol problém, ako nahradiť cudzích odborníkov vlastnými. Súčasne na alžírskej univerzite, ako aj na jej fakultách v Orane a Konstantine sa vzdeláva vyše 9 tis. študentov t.j. 3,5krát viac ako roku 1953, avšak požiadavky na vysokokvalifikované kádre sú naďalej veľké. Priemysel a polnohospodárstvo potrebujú viac ako 150 tis. inžinierov, technikov, kvalifikovaných robotníkov.

Neokoloniálne sily, ako aj pravicové skupiny sa nevzdávajú a pokúšajú sa brzdiť rozvoj pokroku v Alžírsku. Vo

ALŽÍRSKE PREMENY

sa ocitol tvárou v tvár izraelskej agresie.

Alžírsko, ktoré má tak krásne tradície oslobodenecových bojov sa kategoricky stavia proti izraelskej okupácii arabského územia. Izraelská agresia na Blízkom východe bola tiež jedným z elementov upevňujúcich jednotu národa voči spoločnému nepriateľovi arabských krajín.

V zahraničnej politike Alžírsko sa stavia proti imperialistickej neokoloniálnej penetrácii západných mocností na africkom kontinente a podporuje bojujúcich afrických vlastencov z Juhoafrickej republiky, Rodézie a portugalských kolónií v Afrike. Iniciatívy alžírskej vlády mali často konstruktívny vplyv na rozvoj situácie v arabských a afrických krajinách.

GRAŽYNA DZIEDZIŃSKA

Mesto Gardaja je jedným z piatich svätyň miest Alžírska. Bolo založené v II. storočí jednou sekto vyznávajúcou Islam. Charakteristické pre architektúru týchto miest je originálny tvár mešít, ktoré sú hudsoné vo forme pyramíd so zrezaným vrcholom.

Foto: CAF

MAJITEĽÉ „BALSAMUS ANGELICUS“

Od nejstarších dob zajímalu člověka síla ukrytá v některých rostlinách. Člověk, který obsahl určité poznatky z této oblasti, stával se autoritou. Byl obklopen záhadností a okolí se ho i bálo. Léčebnou sílu lidé hledali nejenom v samých rostlinách, ale domnívali se, že ji mají také zaříkadla, která byla nutnou součástí léčení. Prostě, bylinkář byl podezíráván, že má spojení s čarodějskými silami. Soudobá medicína uznává mnohé recepty bylinky, které byly používány k přípravě léků v dávných dobách. Jejich účinnost byla vědecky prokázána a proto se dnes nikdo nediví, že ta či ona bylinka lečí tu kterou nemoc. Ale v dřívějších dobách v brašně nebo na stánku bylinky byly léky, jejichž léčivá schopnost byla uváděna velmi všeobecně. Například „Balsamus angelicus“ — čili andělský balšám, byl účinným lékem na všechny nemoci a potíže. „Pulver vi-

tae“ — čili prášek života, a také „Spiritus Cornu Cervi — mixtura z lihu a prášku z jeleních parohů — prý pomáhalo při zániku mužství. Bylináři měli také, již povinně, lékořici a prostředky proti uhranutí.

Bylinky nejvíce kvetlo na horách. Zajisté tomu napomáhalo bohatství kveteny v horských oblastech, tedy větší výběr a tím i větší účinnost připravených léků a také nutná soběstačnost obyvatel hor, mezi jinými i v léčení, způsobená určitou izolovaností a oddělením od větších organizovaných lidských středisek. Například v Krkonoších se až do dnešního dne zachovala pověst o dvou nejslavnějších bylinkyřích, jimiž byli čeští studenti medicíny, kteří v době husitských nepokojů utekli z Prahy a naučili místní pastýře bylinkyřskému umění. Herbář Jana Stanki z Wroclawi z roku 1472 uvádí také názvy rostlin v českém jazyce, např. černobýl (bylica),

hořec (goryczka). Již od XV. století lze mluvit o lidovém bylinkyřství, které bylo v Krkonoších svého druhu řemeslem. Z jiného pramene se dovidáme, že toto řemeslo vzniklo v roce 1643 s přesným umístěním v Karpači. Víme, že v této době hromadně utíkali z vlasti čeští exulanté do Slezska (náboženské pronásledování v Čechách nastoupilo po roce 1624), kteří se valně zasloužili o rozvoj bylinkyřství v této oblasti.

Z písemných pramenů z oných dob se dovidáme o bylinkyři: „Byl to prazvláštní muž — vysoký, celý zeleně oblečený, na hlavě nosil velikánský věnec z devatera bylin a měl dlouhatánskou bradu. Okolo krku se mu vinuly živé zmije, které ho kousaly do rukou až do krve. Potom ukazoval léčebnou sílu zmijího sásla, jímž natíral čerstvé rány. Nosil mnoho bylin. Říkalo se, že dokonce uměl zaříkat proti uřknutí a nečistým mocím. Taková osoba s

Protektor Čech a Moravy, Reinhard Heydrich, jeden z veľkých hitlerovcov, známy svým sadismom a krutostí, obdržel v Berlíně rozkaz germanizovať Čechy. V říjnu roku 1941, třetí den po svém příjezdu do Prahy, oznámil svůj program: „Českomoravský prostor nesmí být ponechán v takovém stavu, který by vůbec umožňoval Čechům tvrdit, že je to jejich prostor.“

Byl to program plný krutého teroru, který byl českému národu denně připomínán. Tisíce českých vlastenců se ocitly v koncentračních táborech a vězeních. Odsouzení k trestu smrti zevšeobecnělo.

Konečně přišel den 27. května 1942. Úspěšný atentát na Heydricha zakončil krvavou činnost tohoto vraha v uniformě obergruppenführera SS.

Odvážný čin dvou mladých příslušníků českého odbojového hnutí, Kubiše a Gabčíka, vytváral velkou odevzdu v českém národě i ve světě. Byl chápán jako spravedlivá odpalata. Dokazoval, že český národ se nedal zastrašit.

Vztek okupantů směřoval proti celému společenství; nastoupilo hromadné zatýkání a popravy. Vesnice Lidice byla odsouzena k úplné likvidaci, ačkoli její obyvatelé neměli s atentátem žádné přímé spojení.

Šéf pražského gestapa Horst Böhme napsal vlastní rukou do úředního zápisu:

„Dne 9. června 1942 v 19.45 hod. SS gruppenführer K. H. Frank sdělil telefonicky z Berlína, že na základě předcházejícího rozhovoru s Hitlerem se mají v obci Lidice ještě téhož dne provést tato opatření:

1. všechny dospělé muže zastřelit;
2. všechny ženy převézt do koncentračního tábora;
3. shromáždit děti a pokud jsou schopny poněmění, dát je rodinám SS do říše. Zbytek bude určen k jiné výchově.
4. obec vypálit a srovnat se zemí. Nasadit při tom požární sbor.

Tento rozkaz podepsal Frank vlastní rukou dne 12. června 1942. Znamenal pro Lidice tragickou zkázu, dsoudil 341 osob. Byl splněn s veškerou krutostí v noci z 9. na 10. června.

NA LIDICE NEZAPOMENEME

Dne 9. června hitlerovci obklíčili Lidice. Do vesnice mohl každý, ven se již nedostal nikdo. O půl noci vojáci z oddílu SS a schutpolizei poručili všem občanům, aby během deseti minut opustili své byty, vzali s sebou peníze, šperky a jiné hodnotné předměty. Muži byli zavřeni v chlívě a ve sklepě Horákova stavení. Ženy a děti byly zavřeny ve stodole.

Hod. 2,00 — gestapáci začali rozbíjet dveře domů, vyhazovat nábytek, perny, dětské kočárky, hračky a potraviny. Vše, co má nějakou cenu, nosí do stodoly na konci vesnice; je to jejich kořist. Také koně, krávy a další dobytek je tu shromažďován. Jiné skupiny

polévají benzínem domy a podpalují je.

Až v 5 hod. jsou ženy a děti odvezeny do Kladna. Od tut 196 lidických žen bude vyvezeno do koncentračního tábora Ravensbrück; 53 z nich zemřelo. Z 95 lidických dětí vyvezených do tábora nebo přidělených do německých rodin se vrátilo po válce pouze 17.

Po sedmě hodině u zdi Horákova stavení bylo zastřeleno 173 mužů. Avšak to ještě nebyl konec. S opravdovou německou důsledností byly vyhledány lidické muži zaměstnanci v Praze. Byly také zastřeleni. Takto počet zastřelených lidických mužů vzrostl na 192. Bylo zastřeleno také dalších sedm lidických žen, které byly v Praze.

Dne 11. června byly do Lidic přivezeni židovští vězni z koncentračního tábora v Terezíně. Na rozkaz gestapa a pod jeho dohledem vykopali vězni dlouhý hrob pro všechny zavražděné Lidicany. Mrtvoly byly po naházení do hraby polity petrolejem a zapáleny. Plameny z hořících domů a mrtvol se spojily v jeden obrovský požár, v němž planuly celé Lidice.

Po skončení gestapácké akce nastoupily na místo činu vojenské ženijní skupiny. Po rohu porůstala tráva místo, na němž stála vesnice Lidice.

Skáza Lidic je spojena s nejtragičtějším obdobím českého národa.

Dnes Lidice opět žijí. Na místě někdejší vesnice stojí dnes symbolická Zahradá míru a přátelství.

Zločinecké činy hitlerovců v Čechách, v Polsku a na Slovensku a také v jiných zemích, které byly hitlerovci okupovány, nesmí být nikdy zapomenuty. Tím spíše si je musíme zapamatovat, protože v západním Německu se ozývají hlasy žádající předávání spáchaných zločinů a zapomenutí na ně.

Na hitlerovské zločiny nesmí být zapomenuto také proto, že jejich dědicové, neohitlerovci, stávají se v NSR stále silnějšími a stále početnějšími jsou politické sily, žádající revanš za prohranou válku a přeskrtnutí jejich důsledků.

A. A.

motykou a sotúrkem chodila křížem krážem po pasekách a stráních a sbírala užitečné bylinky i kořínky v určitých dobách dne, noci a roku. Každý bylinář přísně stříhl tajemství svého umění. Hrůzostrašnými pověstmi o horských duchách odrazoval všechny, kdož by byli chtěli vyměnit těžkou práci dřevorubce, havíře nebo hutníka za lehký chléb bylináře. Do dnešního dne mají některá horská zákoutí odstraňující názvy; např. Čertova dolina, Ďáblí louka atd. Pravděpodobně to kdysi bývaly rajóny bylinářů, kteří musili působit na rozhraní magie a šaratánství, ve skutečnosti neškodlivých.

V kronikách nalezneme také zmínku o tom, že Doubravka, když přišla do Polska, nechtěla nosit čepec, který nosily provdané ženy, ale dívčí věneček ve vlasech. Ten věneček byl malý, jako dlaň a uvítý z routy, jejiž lístky jsou zelené i pod sněhem. Musil

být ozdoben sylači, mátou — jak o tom zpívá lidová písni slovy „věnečku z trojího kvítí“. Routa byla základní rostlinou, z níž dívky vily věnce. Kromě ní vystupuje růže, levandule nebo lilie, která byla symbolem nevinnosti a měla také léčivé vlastnosti. Přimáhala při nákaze, slabém zraku a otravách. Mužským protějškem routy nebo lilie byl jalovec a chmel. Jalovec byl symbolem mládenectví, chmel úrody a plodnosti.

Již v XVII. století se bylinářství v Krkonoších, přesněji v Karpači, tak rozšířilo, že bylo nutno soustředit je jako remeslo v cechu. Cech skutečně omezoval jak počet bylinářů, tak také kladně působil na kvalitu preparátů. Mistrem mohl být jen ten, kdož získal sedmiletou praxi a složil velmi těžkou zkoušku. Učedník, který se stal mistrem, mohl však otevřít vlastní bylinářství teprve tehdy, když některý z praktikují-

cích mistrů zemřel. Cech také organizoval školení a určoval závazné receptury. V XVIII. století dovedli odborníci připravit asi 200 léků z bylin, koření, ovoce a semen a také ze zvířecích preparátů a z chemikálií. Obchod léky přesahoval daleko za místa působnosti bylinářů. Obytštěm jejich výrobků byly hlavně jarmarky, a to tuzemské i zahraniční. Posléze však vědecká medicína a farmačie pomalu vytlačovaly bylinářství až konečně v roce 1843 bylo zakázáno přijímat do cechu bylinářů v Karpači nové „laboranty“. Poslední takový laborant — jak uvádí T. Steč v monografii Krkonoše, z níž jsme získali celou radu údajů pro tento článek — zemřel roku 1884. Jeho smrt uzavřela zajímavou kapitolu lidové medicíny této oblasti. Možná, že Češi, kteří do dnešního dne bydlí v této oblasti, jsou potomky oněch bylinářů, kteří před staletími rozšířili bylinářství v Krkonoších.

M. BRZOZA

L'UDIA • ROKY —

UDALOSTI

ČERVEN — JÚN

- 1.VI. — tento deň od roku 1949 sa oslavuje ako Medzinárodný deň detí, stanovený na podnet Medzinárodnej demokratickej federácie žien.
- 1.VI.1933 — krvavé sedliacke štrajky v južnom Poľsku, veľa sedliakov bolo zabitych, zranených a uväznených.
- 3.VI.1965 — kozmický výlet E. Whitea.
- 4.VI.1947 — bola uzavretá zmluva o hospodárskej spolupráci medzi Poľskom a Československom.
- 4.-6.VI.1844 — povstanie tkáčkov v Bielave a Pieszycach Dolnom Slezsku.
- 5.VI.1967 — izraelská ozbrojená agresia na arabské krajiny.
- 6.VI.1530 — narodil sa Jan Kochanowski, najväčší poľský renesančný básnik.
- 6.VI.1599 — narodil sa Diego Rodriguez de Silva y Velasquez, veľký španielsky maliar portrétov a krajiniek (um. 6.VI.1660).
- 6.VI.1799 — narodil sa Alexander Sergejevič Puškin, najväčší ruský básnik, tvorca novodobnej národnnej literatúry a ruskej literárnej reči (umrel po zranení v súboji 10.II.1837).
- 6.VI.1875 — narodil sa Thomas Mann, významný nemecký spisovateľ (um. 12.VIII.1955).
- 6.VI.1944 — desant aliantov v Normandii.
- 8.VI.1825 — narodil sa Pavel Hečko, slovenský spisovateľ, pedagog, historik a filozof (um. 24.VI.1893).
- 8.VI.1893 — narodila sa Márie Pujmanová, česká spisovateľka, národná umelkyňa (um. 19.V.1958).
- 9-25.V.1944 — bojové jednotky AL a sovietskych partizánov pod velením Mieczysława Moczara zviedli veľký boj s útočiacimi vojskami okupanta v Lipských, Janovských lesoch a Soliskom pralese.
- 10.VI.1819 — narodil sa Gustav Courbet, jeden z najvýznamnejších francúzskych maliarov 19. stor., aktívny činiteľ Parížskej komunity (um. 31.XII.1877).
- 10.VI.1875 — narodil sa v Dolnej Lehote na Orave Karol Anton Medvecký, slovenský historik a etnograf (um. 12.XII.1937).
- 10.VI. — Deň vojsk pohraničnej stráže.
- 11.VI.1864 — narodil sa Richard Strauss, významný skladateľ modernej nemeckej hudby — opery.
- 14.-19.VI.1963 — spoločný kozmický let V. Bykovského a prvej kozmonautky sveta Valentiny Tereškovovej.
- 15.-20.VI.1964 — IV. zjazd PZRS.
- 16.VI.1919 — v Presove bola vyhlásená Slovenská republika rad, ktorá sa prihlásila k zásadám III. Internacionály.
- 18.VI.1882 — narodil sa Georgij Michajlovič Dimitrov, vedca bulharského proletariátu, významný protifašistický bojovník a teoretik marxizmu známy svojim nekompromisným postojom na tzv. Lipskom procese po provokačnom spálení fašistami Reichstagu (um. 2.VII.1949).
- 20.VI.1793 — narodil sa Alexander Fredro najväčší poľský komédiový spisovateľ a významný dramatik (um. 15.VII.1876).
- 20.VI.1848 — narodil sa v Praze Josef Václav Myslbek, významný český realistický sochár. Jebo najväčším dielom je súsošie sv. Václava na Václavskom námestí v Prahe (um. 2.VI.1922).
- 20.VI. — Deň mora.
- 21.VI.1819 — narodil sa Jacques Offenbach, tvorca francúzskej parodistickej operety (um. 5.X.1880).
- 21.VI.1932 — vypuklo sedliacke povstanie v okrese Lesko.
- 21.VI.1940 — v Palmirovi pod Varšavou bolo popravených 360 politických väzňov o.i. M. Niedzialkowski a M. Rataj.
- 22.VI.1941 — invázia fašistického Nemecka na ZSSR.
- 23.VI.1652 — narodil sa Ján Brokoff, slovenský rezbár a sochár (um. 28.XII.1718).
- 25.VI.1954 — v San Franciske bola podpísaná charta Organizácie spojených národov.
- 26.VI.1869 — narodil sa Martin Andersen Nexø, pokrokový dánský spisovateľ, autor o. i. svetoznámych románov: Ditta, Burič Marten, Stratná generácia a Pelle dobyvateľ (um. 1.VI.1945).
- 27.VI.1905 — v Obnisku pri Moskve dali do prevádzky prvú atómovú elektráreň na svete.
- 28.VI.1812 — narodil sa Józef Ignacy Kraszewski, významný poľský spisovateľ, autor poľských historických románov, Stará bašta a mnogých iných.
- 28.VI.1905 — narodila sa Maria Razusová-Martáková, slovenská spisovateľka (um. 5.VIII.1964).
- 28.VI.1914 — bol spáchaný v Sarajeve atentát na rakúsko-uhorského nástupcu trónu, čo bolo záminenkou pre vypuknutie I. svetovej vojny.
- 28.VI.1945 — utvorila sa poľská dočasná vláda národnnej jednoty.
- 28.VI.1950 — Zákon o všeobecnej elektrofikácii vidieka.
- 29.VI.1577 — narodil sa Peter Paul Rubens, veľký holandský maliar (um. 30.V.1640).
- 29.VI.1936 — konala sa pri Novosielcach demonštrácia 150 tisíc sedliakov proti sanácii.
- 29.VI. — Deň vojnového podstava.
- 30.VI.1893 — narodil sa Walter Ulbricht, predseda Státnej rady Nemeckej demokratickej republiky, 1. tajomník SED.
- 30.VI.1946 — ľudové referendum.
- VI.1942 — bolo vytáčené prvé číslo Trybuny Ludu, orgánu oblastného výboru PPR v Lodži.

NAD MAPOU VEL'KEJ STAVBY

Sťubili sme vám, milí čitateľia, že uverejníme mapu budúceho jazera na Dunajci a jeho okolia, na ktoréj budú viditeľné zmeny tejto oblasti. Mapu sme prekonzultovali s hlavným projektantom priehrady mgr inž. A. Laskim. Začíname Dęb-

odvodňujúca sief. Tieto zariadenia budú činne počas tzv. „velkej vody“. V súvislosti so stavbou priehrady len niektoré gazdovstvá budú prestavané iné, nakoľko samotná dedinka sa náhľadza 2-3 m nad normálnou hladinou budúceho jazera.

Preto je plánovaná výstavba náhradného sídliska na úbočiach Gorcov. Samozrejme povýše cesty.

KLUSZKOWCE — ležia väčšinou nad hladinou budúcej vodnej nádrže. Časť ohrozených gazdovstiev tejto obce zabezpečí hrádzavu vybudovanú v oblasti, kde nová cesta sa spojí so starou, vedúcou smerom Czorsztyn — Kluszkowce — Krośnica. Predpokladá sa, že obyvatelia Kluszkowiec vysťahovani zo zatopených terénov, budú osídleni na územiah priliehajúcich k dedine zo severnej strany.

CZORSZTYN — NADZAMCZE — obyvatelia tejto dedinky budú bývať v novom sídlisku umiestnenom na úbočiach vyznačujúcich sa nad zrakom budúceho jazera nad Czorsztynským hradom. Prerušovaná čiara zaznamenaná na mape tejto oblasti označuje novú cestu, ktorá spojí Krośnicu so sídliskom Czorsztyn — Nadzameze a bude sa tiahnuť ďalej cez terény Pieninského národného parku do dedinky Sromowce a plníckej bázy v Kątach.

KATY — nahradia súčasnú plnícku bázu nachádzajúcu sa pod Niedzickým hradom. V súvislosti s tým trasa, ktorou plávajú turistické plte bude skrátená asi o 5 km na najmenej zaujímavom úseku. Čas plavby sa teda skráti asi o pol hodiny.

Nad SROMOWCAMI WYŻNYMI — je zaznamenané miesto, na ktorom bude vyrovnanáčia nadrž priehrady na Dunajci. Ulohou tejto nádrže je zaistenie stáleho odtoku vody do Dunajca v súhlase s požiadavkami plavby a potrebami iných užívateľov vody nachádzajúcich sa poníže priehrady, nezávisle od elektrárne, aká vznikne pri hľavnej priehrade.

Cesta SROMOWCE — NIEDZICA — je zaznamenaná ako plánovaná cesta Po okraji priehrady v Sromovcach a hrádzach pri jazere sa spojí s cestou Niedzica — Lapsze Wyżne — Gronków — Nowy Targ. Jazero, ktoré vznikne v doline Niedzicza, ktoré bude sa môcť využiť, nakoľko úroveň vody bude stála, pre turistické účely. Je to priaznivá situácia najmä pre Niedzicu, tým viac, že v jej priamom susedstve (na mape označenom trojuholníkom) bude turistické stredisko, počiatocne určené na ubytovanie pracujúcich na stavbe priehrady. Budú tu 4 hotely, reštaurácie a jedálne, obytné budovy pre personál a celá sief technického vybavenia sídliska. Malé koliesko pri trojuholníku označuje sídlisko pre zamestnancov elektrárne a priehrady.

Medzi NIEDZICKÝM HRADOM A DĘBNOM — na pravom brehu Dunajca sa tiahne cesta, ktorá bude častočne prestavaná. Bude presťavaná najmä na úseku tiahnucom sa v oblasti Niedzice a Frydmana (vid' prerušovaná čiara). Bude cestou V. triedy.

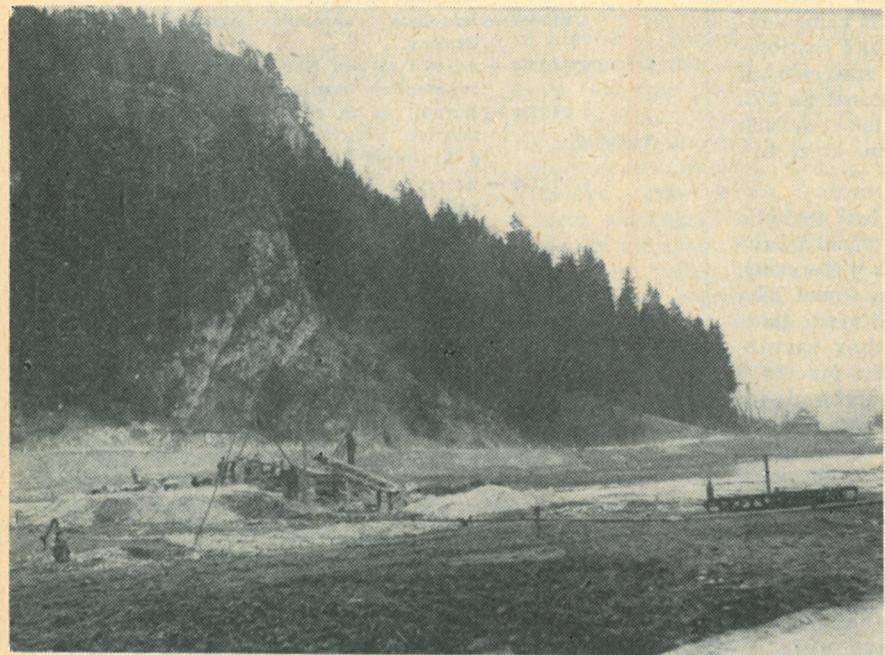
Vo FALŚTINE — je naplanovaná len modernizácia cesty. Predsa však táto dedinka bude oveľa atraknejšia, cez Falštín bude totiž viesť hľavná turistická trasa okružnej cesty pri jazere. Táto okružná cesta bude spájať najzaujímavejšie miesta tejto oblasti, v ktorých nájdeme napr. pamiatkový kostolík v Dębne, celú pamiatkovú dedinku Fridman s kostolom-kaštielom, Nedecký hrad, ako aj všetky prírodné zaujímavosti pri priehrade i budúce moderne turistické základne.

FRIDMAN — obklopnou hrádzou, tože či kdy bude sa nadzat ni hladina budúceho jazera. Hláska má charakter priehrady úplne zabezpečené dedinu vodami jazera i pred prieskumom. Hrádza bude umiesťena dolnej terase Dunajca a tým bude odstá od dedinky. Nazávajú od predpokladá sa stavba pump a zariadení vodných dielin. Týmto spôsobom bude turisticky náhradne výhľadové cesty a výhľadové hradzi.

CZORSZTYNSKÉ A NIEDZICKÉ HRADY — bude nachádzať obidvoch stranáčazera a ostrovoch. Budú plne zaujímavé. Je naplanované aj uzákladov Nedeckej hradu, denie ústredného reňa, práce len v meni merit prevedené v rume Czorsztynského hradu.

VŠETKY PAMKY — pených terénov, kaplnky, miatkové domy a budúce výhľadové a situované vo v súčasnosti v Lopusznej, ale projektované pri Nedeckej hradu. Toľko o mape súčasného budúceho hradu. Tým ktorinajú túto stavbu minimum plavivost, uvedomili ako bude vypadáť kolo rokov miesto ktorého tečie starý, známe zároveň bezpečný Dunajec.

MARIACKIE

nom, ktoré na našej mape sa nachádza v prostredku.

DĘBNO — bude obklopené 1,5 km dlhou protipovodňovou hrádzou, ktorá bude chrániť dedinku a pamiatkový kostolík. Bialka a Dunajec už nebudú nebezpečné tak v prípade povodní, ako aj v prípade pozdvihnutia sa hladiny vody v samotnej nádrži. V Dębne budú aj pumpy a

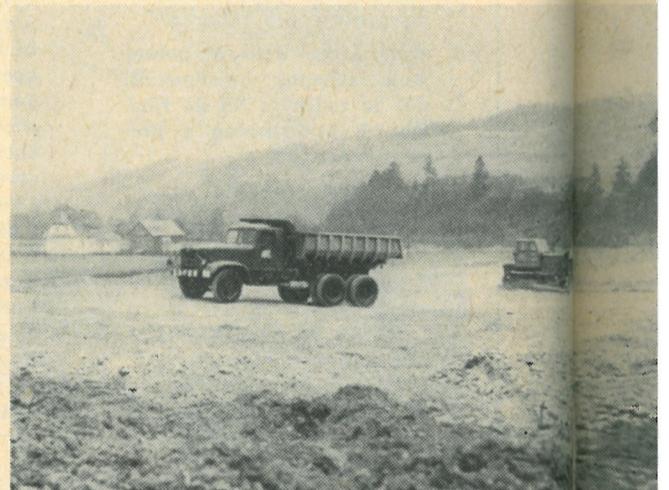
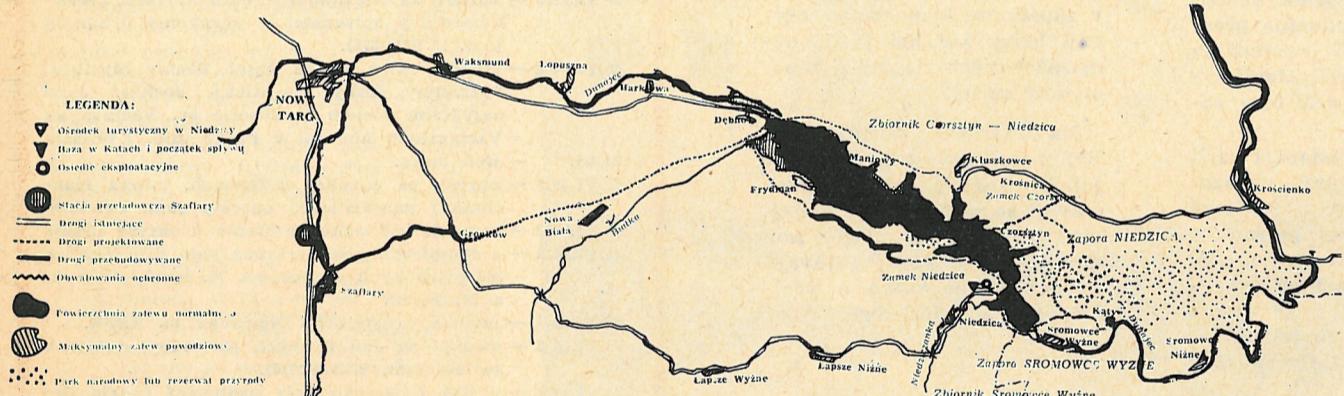
CESTA MANIOWY — KLUSZKOWCE — KROŚNICA — začína na juh od Dębna. Prerušovaná čiara znamená, že to bude nová cesta, ktorá nahradí tú, ktorá teraz vedie z Nowego Targu cez Dębno do Czorsztyna a tiahne sa na dne budúceho jazera pozdĺž Dunajca.

MANIOWY — tato obec v budúcnosti bude skoro úplne zatopená.

Prípravné práce na budúcej priehrade včeli

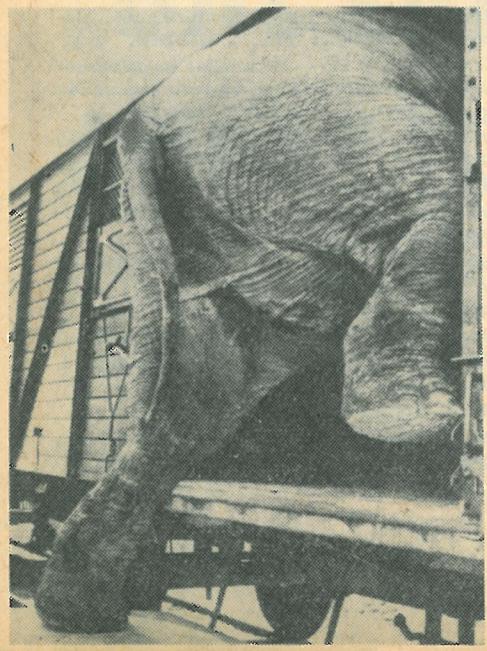
M. K.

ZESPÓŁ ZBIORNIKÓW CZORSZTYN-NIEDZICA I SROMOWCE WYŻNE

SLON A ZELEZNICE

S veľkou obratnosťou leže do nákladného vagónu a ukazuje, že takto necestuje poprvé.

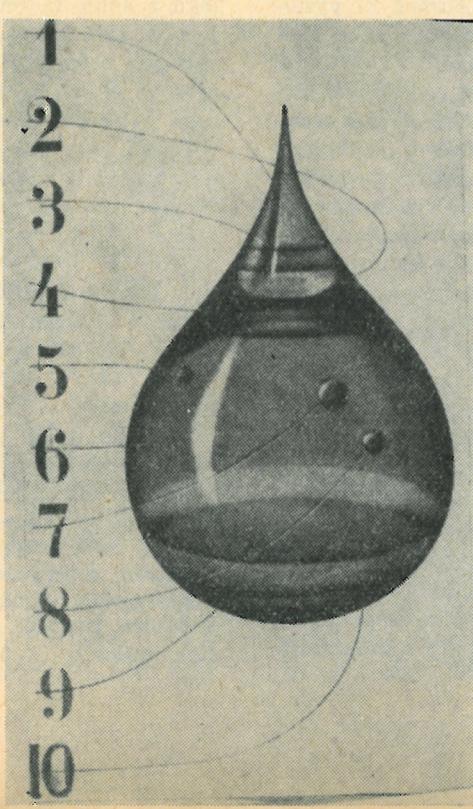
Teprve v XVII. storočí vynález mikroskopu umožnil zjišťovanie, že krev je tekutina neobvyklej sústavy — hematologie. Zkoumání jednej kapky krve (tedy 1 mm³) umožňuje spočítat asi 5 miliónov červených krvinek (erytrocytů), asi 8 miliónov bielych krvinek (leukocytů), asi 200 tisíc krevních ploteček, trombocytů — elementů, ktoré mají dôležitou úlohu pri srážkách.

ZÁZRAČNÁ KAPKA KRVE

vosti krve. V krvi se zrcadlí všechno, co se odehráva v lidském organizme. Množství jednotlivých krevních složiek se mení podľa zdravotného stavu človeka. Výkres ukazuje 10 chemických složiek jednej kapky krve:

- 1 — cukr
- 2 — cholesterol
- 3 — kyselina močová
- 4 — fibrin
- 5 — bilirubin
- 6 — proteíny
- 7 — draslík

8 — vápník
9 — lipoidy
10 — sodík

CO SE TAK NAHOŘE DĚJE?

Ona — výška 150 cm, objem pasu 52 cm, váha 43 kg.
On — výška 237 cm, objem pasu 155 cm, váha 240 kg.
Ona — Mireille Mathieuová, výborná francouzská zpěvačka, nástupkyně nezapomenutelné Edith Piafové.
On — Fernand Bachelard, zvaný Atlas, majitel kavárny a nejlepší její reklama.
To není apríl — snímek, ktorý bol vykonaný samozrejme pro zábavu čtenářov, je autentický. Bol uverejnený v „Bunte Illustrierte“. Soudime, že bude potěšením pro všechny zbožňovatele malíčka Francouzsky, o níž si Atlas myslí, že je největší — samozrejme zpěvačka.

MLAVNÍ VÍT N

Když je nášterý za se na tom i v Anuš Samoylové ze německého chova nápadně mená obeprozrazení otermánské. Jejich tatínek jež přestal NSR odněkud severní Bratří Samoylových dali na Šim bulváru Nová zvláště obchod, kterakž „Cí Dá se zde komedie-nografických kafli až Mají tam i nočník s významením pro jediný návštěvu. Na snímku je jejich sedaček.

Eduard Lloyd mal roku 1716 v Londýne malý hostinec. Ako dobrý obchodník snažil sa usta- vične rozširovať služby zákazníkom, a tak sa stalo, že začal poistovať aj ich lode. Napokon sa hostinec celkom preorientoval — pri pití piva sa nepoistovali lode, ale pri poistovaní lodí sa pilo pivo. Lloyd poistoval všetko na svete, ale najradšej lode. A aby ani on nezostal nepoistený poistil sa tým, že zriadenie jeho poisťovne oficiálne odsúhlasil aj anglický parlament roku 1871. Dnes je Lloyd jedna z najväčších pojistovacích spoločností na svete.

V londýnskej centrále Lloyda vládne po celý deň pracovný ruch. Ale keď zaznie zvon, zavolený pod klenbou ústrednej haly, všetko stichne. Vtedy hlasateľ, zahalený o červeného plášta, vystúpi na stupienok a oznamí, že tá a tá loď poistená Lloydom nepriplávala v plánovanom čase do prístavu. To je súčasne pokyn pre príslušných referentov, aby urobili o tom záznam v dôkladoch.

Dva údery zvona ohlasujú, že niektorý z 1600 agentov roztrúsených po prístavoch na celom svete poslal dobrú správu o osude postrádanej lode.

Lenže stáva sa aj to, že čas vymedzéný na pátranie prejde a nič sa nezistí. Potom zaznejú tri údery zvona a hlásateľ vyhlási nešťastnú loď za zmiznutú bez stopy.

Mimočodom ten zvon — je tiež pamiatkou na námornú katastrofu. Roku 1799 sa v silnej búrke potopila fregata „Lutin“. Viezia zlato a strieborné dukáty a tiež bola poistená u Lloyda. Asi po poltorči sa podarilo z vraku fregaty vyniesť práve tento zvon. Aby mali Lloydovci pamiatku na tento prípad, roku 1896 zavesili zvon do ústrednej haly.

Poistené lode sa v prípade katastrofy zapisujú do „Kníh stroškotaní“, ktoré sa delia na časti: „Stroškotané na plytčine“, „Potopené na mori“, „Potopené po zrážke“, „Poškodené požiarom“.

dávali oceán, ale bezvýsledne. O tri mesiace neskôr majiteľ nákladu „Ázijského princa“ vyhlásil, že na lodi bolo zlato za 260 000 libier. A vtedy začala pracovať fantázia — loď vraj prepadi americkí gangsteri, olúpili ju a potom potopili.

Niekedy sa až po rokoch a väčšinou náhodou nájde vysvetlenie osudov niektorých lodí, ktoré zmizli bez stopy.

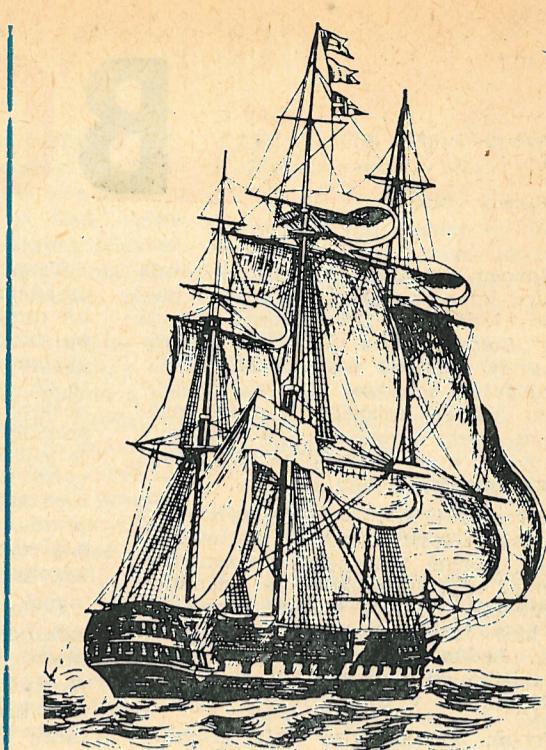
Tak to bolo aj s „Younghou“. 29. marca 1911 ju ako posledný videl strážca majáka Dent, keď plávala okolo neho do austrálskeho prístavu Townsville. Odvtedy bola nezvestná a s ňou i 120 ľudí na palube. Vláda štátu Queensland vypísala dokonca odmenu 1000 libier tomu, kto zistí osud lodí.

O odmenu sa prihlásil až o 48 rokov istý Conrad, zaobrájúci sa podmorským lovom. Žiaľ, nepochodil, lebo odmenu vyhlásili za premičaní. Pri myse Bowling-Green, nedaleko Townsville, našiel totiž v hlbke asi 35 m potopené dva parníky. Z jedného z nich sa mu podarilo vyniesť lodný trezor. Ani tu nemal šťastie — trezor bol prázdný. Jeho fotografia však videl zástupca firmy, ktorá vyrábala trezory, a ten získal v londýnskej centrále cennú informáciu: „Trezor č. 49825 bol vyrobený u našej firmy v máji 1903 na objednávku firmy Armstrong pre parník Younghou“. Tak sa záhadu pomaly objasňovala. Príčina katastrofy: oba parníky sa zrazili a potopili.

NIEKEDY SI VŠAK NEPTÚN ANI NEŽIADA SVOJU DAŇ

Ludia mu sami obete nanucujú — nepozornosť, nedbalosť, porušovaním disciplíny a nezlohostou pravidiel plavby. Len si zalistuje v niektornej červenej knihe:

6. decembra 1917 zrána vyplávala z kanadského Halifaxu nórská nákladná loď „Imo“. Práve vte-

pečne, ale na plytčinách pobrežia narastú aj na 20 m a ako ničivá vodná stena vyrúta sa na breh. Lahko si možno domyslieť, čo po nich zostáva.

V októbri 1746 zničilo cunami jeden z najživších tichomorských prístavov Južnej Ameriky — Calao. Zachránilo sa z neho len 200 obyvateľov.

TRI ÚDERY ZVONA...

Tam všade sa zapisujú lode, o ktorých sa dačo podarilo zistíť. Ale ak zvon zaznel tri razy, zapíšu lodi do osobitnej knihy „Zmiznuté bez stopy“. Všetky knihy sú zviazané do červeného pláta a každá má 200 strán.

Prvú „Lloydovu červenú knihu“ začali písaf roku 1873 a už o 26 mesiacov bola plná mien lodí zmiznúcich bez stopy. Nečudo, veď vtedy sa po mori plavili relativne veľmi nespôsoblivé drevené plachetnice. A navyše bezohľadne pretažované. Postupom času sa technické vybavenie lodí zlepšovalo, zvyšovala sa bezpečnosť plavby, čo sa prejavilo aj na tom, že hoci prvú stranu štrnástej červenej knihy začali písaf 10. júla 1929, vypísali ju až za 25 rokov, posledný záznam urobili 22.12.1954. V knihe je spolu 222 mien lodí, ktoré plavbu nedokončili. Straty lodí počas druhej svetovej vojny do knihy nenaznačovali. Pätnásťta kniha je už tiež spoločne popísaná.

KAŽDÝ RIADOK ZÁPISU SKRÝVA V SEBE DRÁMU

Drámu, ktorá sa hrala len jedný raz. Učinkujúcimi v nej boli nešťastné obete mora a v hladisku sedela väčšinou len Neptúnova suita. Ludstvo pozná len začiatky predohier týchto drámov.

4. marca 1918 opustil prístav na ostrove Barbados, nedaleko Kuby, parník „Cyklón“. Vozil rudo a slúžil ako pomocnú loď vojnovej flotily USA. Na Barbadose si len doplnil zásoby uhlia a pokračoval v ceste. Lenž do nijakého prístavu už nedoplával. Zmizol bez stopy. A s ním 322 ľudí posádky, niekoľko diplomatov, vyslanec USA, vracačíci sa z Brazílie, a okrem toho 11 000 ton vzácnej mangánovej rudy. Admirálita tomu nechcela veriť — nová loď o výtlaku skoro 20 000 ton s dvoma skrutkami, a stratí sa bez stopy. Celé tri mesiace krížniky a torpedoborce križovali oceán v oblasti predpokladaného zmiznutia „Cyklóna“ — mŕme. Ani len jeden záchranný páss sa nenašiel.

12. marca 1928 vyplávala z prístavu v Los Angeles anglická motorová loď „Ázijský princ“. Cieľ plavby — Jokohama. Tam sa jej však nikdy nedočkali. 23. mája zaznel zvon u Lloydova tri razy. „Ázijský princ“ zmizol bez stopy. Lloyd musel zaplatiť 180 000 libier ako poistku. Samozrejme, že predtým zháňal informácie o lodi, kde sa len dalo. Zistilo sa, že na ôsmy deň plavby „Ázijského prince“ anglické lode „Niagara“ a „Ventura“, plávajúce v Tichom oceáne, zachytili signál SOS, ale v relácií sa nevysielali ani poloha ani meno lode. Okrem SOS sa podarilo zachytiť ešte dve slová: „strašná búrka“. Neskôr sa však overilo, že v ten deň v oblasti Havajských ostrovov, kde „Ázijský princ“ už mal byť, nijaká búrka nezúrila. Kapitán anglickej lode „City of Eastburn“ vypočkal, že 24. marca jeho radista zachytí správu z „Ázijského prince“, v ktorej sa oznamovalo, že 4. apríla príde do Jokohamy. Tri americké mimoľovky z Pearl Harbor dňom a nocou prehľa-

dy sa do prístavu snažila dostať aj francúzska loď „Mont Blanc“. Aby sa nezrazili, „Mont Blanc“ zabočil do ľavá a „Imo“ — doprava. Tak sa stalo, že sa dostali vedľa seba na vzdialenosť iba 15 m. Pre istotu zastali a dali si spiať. Napriek dobrému úmyslu sa predsa len zlaha zrazili. Všetko by sa bolo dobre skončilo, ale na palube francúzskej lode boli sudy s horľavinami. Jeden z nich sa vznietil a oheň začal preskakováť aj na ďalšie sudy. Posádka lode namiesto toho, aby sa dala ho hasenia požiaru, okamžite naskákala do záchranných člnov, alebo len tak do vody a nahlila sa na breh. Požiar medzitým mohutnel.

O niekoľko minút k horiacej lodi prišiel rebarbár a snažil sa ju odtiahnuť na šíre more. Lenž vtom vyšľahol k nebu stometrový ohnivý jazyk a ozval sa ohľadujúci výbuch. Výbuch rozmetal horiacu loď široko-daleko. Na mieste, kde predtým stála loď „Mont Blanc“, bol len kypiaci vodný vír a na mesto sa valil obrovský hríb čierneho dymu. Žeravé úlomky vyvolali v meste niekoľko požiarov. Lode stojace v prístave boli tlakom výbuchu hodene na breh, komínky pokrivené. Na niektorých lodiach vznikli požiare. Tlaková vlna takža postihla celé mesto. Zahynulo asi 2000 ľudí, 2000 bolo nezvestných, 8000 ranených, ďalších 3000 ľudí zostało bez prístrešia. Škody dosiahli hodnotu 30 miliónov kanadských dolárov. Vysvetlenie takých škôd bolo jednoduché — nešťastná loď mala na palube 3121 ton trinitrotoluénu a 2300 ton kyseliny pikrovej.

NEUVERITEĽNÉ PRÍHODY

V Lloydových červených knihách možno nájsť aj veľa neuveriteľných príhod a príčin katastrof námorných lodí. Medzi ne patrí tých desať, kde je ako príčina katastrofy uvedené: zásah meteorirom.

Anglická trojsaňová loď „Eclips“ vyplávala z New Castlu do San Franciska. Na 85. deň plavby dopadol na loď meteorit veľký ako ľudská hlava a doslova ju preražil. Na palube okrem toho spôsobil požiar. Oheň sa posádke podarilo uhasiť, ale horšie to už bolo s trhlinou na dne lode. Po štyroch dňoch mŕmeho boja pri čerpadlách kapitán nariadił opustiť loď a tá sa čoskoro potopila. 17 dní plávala posádka v záchranných člnoch, kym dorazila na breh. 13 členov posádky zo 16 sa zachránilo.

Podobný osud stihol na Atlantickom oceáne aj anglickú plachetnicu „Sagittarius“. Ešte väčší meteorit ju prevrtal tak dokonale, že posádka len tak-tak stačila naskákať do záchranných člnov.

Iné lode majú na úmrtnom liste napísané: cunami. Tak Japonci volajú veľké morské vlny, šíriace sa po hladine Tichého oceánu v dôsledku podmorských zemetrasení, silných pohybov morského dna alebo výbuchov podmorských vulkánov. Na otvorenom mori sú cunami menej nebez-

Z 23 lodí kotviacich v prístave sa 19 potopilo a ostatné vyhodilo na breh. Jednu dokonca až na blízký nevysoký vrch.

Celkom neuveriteľný je prípad anglického nákladného parníka „Avenger“. V Januári 1904 ho cunami vyhodilo na ostrov Handeler v Mexickom zálive. 12 rokov stál medzi stromami. Až v júli 1916 prišlo ďalšie cunami a to zmylo parník späť do mora. „Avenger“ pokračoval v plavbe!

Prípad „Titanic“ je známy na celom svete. Stretnutie s ľadovcom sa obyčajne nekončí dobre. Výnimočne šťastie mal kanadský parník „Portia“. V júni 1893 plával z Port Johnsu do New Brunswicku. Bol jasný slnečný deň. Nedaleko lode plával veľký ľadovec. Cestujúci žiadali kapitána, aby priplávali bližšie a mohli sa naň lepšie podívať. Kapitán im vyhovel a zastavil loď asi 70 m od ľadovca. Ľadovec bol dlhý asi 250 m a vysoký asi 70 m. Zrazu sa začal prevracať a cestujúci s úžasom spozorovali ako sa ich loď vynára z vody, až sa našla na jeho povrchu. Na šťastie sa ľadovec neprevrátil úplne, ale po niekoľkých minutách sa opäť sklonil späť a položil loď na vodu. Tento výlet na ľadovec nezostal bez následkov — loď sa dosť poškodila a mala veľké šťastie, že sa jej podarilo doplávať do najbližšieho prístavu.

Zrážky lodí v hmlе sú dosť časté. Ale nie je zrážka ako zrážka. Roku 1884 v ústí Seiny sa v hustej hmlе zrazila francúzska chladiarenská loď „Frigorifique“ s anglickou nákladnou loďou „Rumney“. Posádka francúzskej lode v panike preskakala na anglickú loď. O minútu nato sa lode rozišli. Anglická loď zastala, aby sa mohla urobiť obhliadka následkov zrážky, keď sa zrazu z hmlе vynára francúzska loď ešte raz a celou silou narazila do nej. Obe lode sa o polohu potopili.

Napriek vysokej úrovni a ustavičnému zdokonalovaniu spojovacích prostriedkov, technického vybavenia lodí i záchrannej techniky ešte aj v súčasnosti ročne niekoľko desiatok lodí rôznej tonáže nedokončí začať plavbu, z toho 3-4 väčšie lode zmiznú bez stopy. Je sice pravdou, že pri dnešnom rozsahu námornej dopravy je to len malý zlomok z celkového počtu lodí brázdícich šíravy oceánov, ale to nemôže byť ospravedlene pre druhú polovicu 20. storočia.

Kronikárovi u Lloyda pero stále nevysychá.

SPRACOVÁL: Š. B.

BOHATÉ — PRACOVNÍ VÝSLEDKY

Koncem minulého roku uplynulo dvacet let od spuštění na vodu v polských loděnicích první námořní lodě m/s „Soldek“. Byla to loď na přepravu rudy a uhlí s nosností 2450 DWT. Toto datum současně uzavřelo dvacetiletou historii polského lodního průmyslu, který náleží k těm výrobním odvětvím, která byla úplně od základů zbudována v lidovém Polsku.

V roce 1945 byly námořní přístavy v Gdaňsku, Gdyni a Słetině v důsledku války značně zničené a devastované. Komise expertů odhadly, že loděnice v Gdaňsku — jejich technické zařízení — byly zničeny v 70%, a budovy v 30%. Loděnice v Gdyni byla podle tehdejšího odhadu zničena v 35% a Słetinská asi v 90%.

Avašak pouhá suchá čísla nemohou vyjádřit obraz nepravidelné zkázy. Nutno dodat, že většina továrních hal a budov základu shořela, zdi, které stály, byly popraskané, nenašlo se ani jedno celé okno, byly zdemolovány šikmé vodovodní plochy a nábreží, přístavní nádrže byly plné vraků lodí a zařízení, spojovací dráhy rozbité a zasypané tisíci tunami zlomu a cihel, zbytky strojů a zařízení byly demontovány, částečně rozebrány a částečně poškozeny.

Souhrně lze říci, že tehdy lodní průmysl v Polsku prakticky neexistoval. A když ještě dodáme, že země oslabená dlouholetou hitlerovskou okupací vyzkouvala obrovský nedostatek průmyslového potenciálu, pracovní kvalifikované síly a materiálu, nutno uznat, že start lodního průmyslu v poválečném Polsku byl velmi ztížen.

Velké nadšení, obětavost a tvorivé úsilí množství konstruktérů a stavitelů lodí, inženýrů a ekonomistů, techniků a dělníků a také vědeckých kruhů, jejichž pracovní téma byla spojená s lodním průmyslem, se zasloužily o to, že v poměrně krátké době byl uskutečněn nesmírně dlouhý skok, který nemá precedens v dějinách rozvoje lodního průmyslu i ve světovém měřítku. Ještě před dvaceti léty Polsko neodehrávalo zádnou roli ve světovém lodním průmyslu. Dnes se na trvalo polský lodní průmysl umístil v první desítce největších světových výrobčů — a což je neméně důležité — také exportérů námořních lodí.

V posledních letech bylo Polsko umístěno podle statistických průzkumů na osmém — desátém místě ve světě na úseku velikosti tonáže předané do exploatace a na pátém — sedmém místě ve skupině největších světových exportérů námořního parku. Určitou specializaci polského lodního průmyslu je stavba rybářských lodí. V tomto odvětví naznamenalo Polsko v minulém roce největší úspěch — vyšlo se na první místo světové výroby i exportu a předstihlo tak dosavadního potentáta výroby tohoto druhu lodí — Japonsko.

Bohatý pracovní výsledek polského lodního průmyslu reprezentuje 941 námořních lodí s celkovou tonáží 3976 tis. tun, které byly předány do exploatace během dvaceti let. Téměř od počátku dodával polský lodní průmysl přes 70% své výroby na export. V letech 1950 — 1968 bylo předáno zahraničním rejdařům 611 jednotek, jejichž tonáž činila 2911 tis. tun.

Lodě postavené polskými loděnici plují pod námořními vlajkami sedmnácti států. V seznamu našich zahraničních odběratelů se nachází rejdařské podniky ze Sovětského svazu, Čínské lidové republiky, Československa, Brazílie, Indonésie, Indie, Kuby, Mexika, Švýcarska, Norska, Sjednocené arabské republiky, Albánie, Iránu, Velké Británie, Francie, Rumunska a Řecka. To, že polský lodní průmysl získal vysoké ocenění a dobré umístění mezi světovými exportéry a že získal světová tržní odbytí, nepochybě dokazuje konkurenčnost a atraktivnost polských loděnic a také vysoký standard lodí, které jsou v nich stavěny.

Své nynější výrobní výsledky, které činí v průběhu roku téměř 500 tis. DWT tonáže předávané do exploatace, získával polský lodní průmysl postupně, projevujíc značnou dynamiku růstu výroby a exportu v průběhu let. Jestliže na první milion DWT předáný do exploatace polskými loděnicemi se čekalo 12 let, na druhý milion již pouze 5 let a třetí milion byl získán v necelých třech letech. Jsou to výmluvné údaje, které hovoří o stálém rychlejším pokroku ve výstavbě lodí v Polsku.

Současně vzrůstal podíl polského lodního průmyslu na celkové světové výrobě lodí.

Porovnejme: v roce 1950 činil sotva 0,4 procenta, již v roce 1956 obnášel 1,7 procenta, v 1962 2,7 procenta a od té doby se udržuje v rozmezí 2,4 — 2,6 procenta.

Podíl Polska na světovém exportu lodí se pohyboval v posledních letech v hranicích 3,5 — 5%.

Avšak význam lodního průmyslu nepramení pouze z toho, že je zdrojem značných devizových zisků z prodeje lodí do ciziny, ale také ze skutečnosti, že se zasloužil o rozvoj plavby a rybářství — tedy dvou základních odvětví mořského hospodářství lidového Polska. 3/4 naší obchodní flotily, obnášející dnes přes 1600 tis. DWT a celá rybářská flotila, jejíž úlovek činí přes 350 tis. tun ročně, byly vyrobeny v polských loděnicích.

Jedna z lodí, budovaných v Leninových loděnicích v Gdańsku.

Výrobní tempo našeho lodního průmyslu vzrůstalo v průběhu těchto dvaceti let tak, že značně předvídal zaznamenané významné trendy světové výstavby lodí a bylo dvakrát rychlejší než světový průměr.

Lodní průmysl odehrává rovněž významnou úlohu v hospodářství naší země. Zaujímá rozhodně první místo pokud jde o zisk z exportu těžkého a strojního průmyslu a jeho podíl na globální hodnotě celého polského exportu činí asi 6%.

Nelze v nejmenším pochybovat o tom, že takový dynamický rozvoj polského lodního průmyslu, jeho význam v národním hospodářství a místo, které zaujímá ve světě by byly nemyslitelné, kdyby nenastoupily socialistické změny v naší zemi po druhé světové válce. Rozkvět lodního průmyslu v Polsku je výsledkem politiky plánování a velké pomoci státu především ve formě značných finančních nákladů na znovuvýstavbu a rozšíření loděnic, jejich kooperativního zázemí, na rozvoj školství a sociálního zabezpečení.

Volby sú už za nami. Predvolebná kampaň zobrazila výsledky, načrtla perspektívky na najbližšie roky. Programy FNJ v jednotlivých obciach týkajúce sa úloh na najbližšie volebné obdobie boli stvárňované aktivistami s hospodárskou starostili-vestou, občania pozorne študovali programy, preto program sa stal reálnym dokumentom, základom rozvoja každej obce a štátu ako celku. V opredí o znalosť jeho obsahu môže sa koordinovať osobné plány so spoločenskými. Táto jednotnosť záujmov má obrovský význam lebo uvoľňuje iniciatívu občanov, nutne potrebnú pre realizáciu úloh obsiahnutých v programoch FNJ.

Na Orave pre nedostatok pracovných príležitostí mimo poľnohospodárstvo, program na roky 1963-73 sa sústreduje na roľníctvo a jeho rozvoj. Najlepšie to vidíme na príklade MNV Veľkej Lipnice, ktorá je ešte správne zaradovaná medzi popredné obce tejto oblasti. Teda obecný program FNJ charakterizuje možnosti v oblasti ďalšieho zlepšovania individuálneho hospodárenia zdôrazňujúc zmenu štruktúry pestovania. V tejto oblasti to znamená stále zväčšovanie areálu lúk a pasienkov, ako aj súčasný rast hektárovej výnosnosti obilia a rozvíjanie chovu.

Poľnohospodárska štruktúra Veľkej Lipnice vypadá následovne. Lúky a pasienky — 716 ha, lesy — 2.904 ha, ostatná pôda a úhory — 1.055 ha. Na základe aktuálnych údajov dá sa povedať, že obec má 2.390 ha poľnohospodárskej pôdy. V programe je naplánované obhospodárenie 20 ha úhorov. Na úkor zniženia pestovania žita, jačmeňa a ovsa sa zvýší o 5 ha pestovanie pšenice, a o 90 ha lúk a pasienkov. Prevedenie týchto zmien, ak zoberieme do úvahy predošlé zmeny štruktúry, spôsobí pomere správnu na súčasnej etape „kresbu“ individuálneho hospodárenia na tomto teréne. Samozrejme všetci počítají s tým, že zvýšené dodávky umelých hnojív, úverov a iných prostriedkov pre poľnohospodárstvo umožní ďalšie kladné zmeny.

Ešte asi nikdy, tak ako súčasne roľník neuvažoval o tom, aký podstatný vplyv na výšku jeho prijmov môže mať reálne plánovanie v súhlase s požiadavkami modernej vedy. Správne hodnotenie tohto

faktu zreteľne vyplýva z obecných plánov. Lebo aj keď roľníci hospodária individuálne, stále mocnejúce sa prejavujú elementy priestorového plánovania. Je to správne, dáva výsledky a teda aj presvedčuje.

Vo Veľkej Lipnici obeený program FNJ v opredí o signalizované zmeny v štruktúre, ako aj v opredí o stále stúpajúcu pomoc štátu roľníkom predpohľadom.

ÚLOHY NOVÉHO MNV VEL'KÁ LIPNICA

kladá rast hektárovej výnosnosti 4 základných druhov obilia zo 16 na 17 q, zemiakov zo 180 na 190 q, sena zo 60 na 65 q. Ukazovateľe sú stále vyššie, v priebehu posledného volebného obdobia hektárová výnosnosť štyroch základných druhov obilia stúpla priemerne o 2,5 q, zemiakov o 50 q a sena o 15 q. Hodnotenie vyznieva v tom zmysle, že malo na to vplyv predovšetkým: zvýšené množstvo vysiatých umelých hnojív, systematické obnovovanie obilia na siatke, ako aj prechod na dvakrát kosené lúky. Ďalšie využívanie týchto činiteľov, intenzívnejší boj s burinou a tiež meliorácia (nutná najmä pri Moravaneckej) sú pre pokladom úspešnej realizácie nového programu. Najlepším dôkazom toho sú výsledky dosiahnuté v období 1965-69.

Chov v tej oblasti je odzrkadlením skutočnosti v roľníctve. MNV vo Veľkej Lipnici sa môže pochváliť úspechmi aj v tejto oblasti. V priebehu posledného volebného obdobia sa zvýšil počet krav o 10,5 kusov na 100 ha poľnohospodárskej pôdy.

Dojivoš krav sa priblížila k celoštátnemu priemeru. Plánované zvýšenie počtu ošípaných, hlavne chovom prasnic nebolo dosiahnuté pre nedostatok kvalitných druhov prasnic. Súčasne sa planuje na roky 1969-73 rast počtu dobytka z 3.010 na 3.150 kusov, ošípaných z 920 na 1.000 kusov.

Toľko suché číslice. Avšak ak ich preložíme na reč všedného, každodeného života roľníka, poskytujú obraz jeho životných podmienok a perspektív. Ak aj nebudem podrobne analyzovať môžeme povedať, že v tejto oblasti roľník-výrobca má široké možnosti v oblasti zvyšovania ziskov z gazdovstva. Nie je v tomto odkazaný len na vlastné sily. Pomoc štátu, ktorá plynne rôznymi kanálmi, pôsobnosť, právomoc a široké možnosti roľníckych krúžkov sú formami kladného, socialistického pôsobenia na individuálne poľnohospodárstvo. Roľník si túto pomoc a tie formy cení, dnes by si už bez nich fažkoval poradil. A hoci ešte nie vždy je dostatočné množstvo všetkého napr. niektorých druhov stavebných materiálov alebo umelých unojiv, predsa tiež nedostatky sa systematicky zmenšujú v porovnaní s tým, čo štát dodáva na vidiek v rôznej podobe. Charakteristickým príkladom toho môže byť Veľká Lipnica. Roľnícky krúžok v tejto obci vybudoval garáže pre poľnohospodárske stroje nákladom 200 tis. zlatých. V priebehu poslednej kadencie ten istý roľnícky krúžok nakúpil náradie za 350 tis. zl. o.i. traktor vlečku, miešačku betónu, mlátačku, motory, kosačky, vyorávače atď. Nové garáže už nestačia. Musí sa hľadať stavebný pozemok pre nové garáže, lebo strojový park rastie a bude rast stále viac. Teda keď v programe FNJ pre Veľkú Lipnicu čítame slová: „Neslužujeme príslovečné zlaté hory, nepredkladáme návrhy, ktoré by sa nedali realizovať, ale len také, ktoré vyplývajú z našich reálnych požiadaviek a možnosti“ — predpoklady rozvoja roľníctva, ktoré prevláda na tomto teréne od oravského jazera po Babiu horu, sú optimistické. Preto teda môžeme len zaželať novému miestnemu národnému výboru vo Veľkej Lipnici a celej Orave všetko najlepšie pri realizácii programu o ktorom sme tu vrávili i rozvoji mnohých iných oblastí každodenného života a práce.

M.K.

ČITATELIA REDAKCIA

DOLNÁ ZUBRICA

Cheem sa s Vami podeliť dojmiemi po prečítaní knihy J. Nižnanského Čachtická pani. Kniha veru urobila na mňa veľký dojem, najmä preto, že ukazuje obrovské rozdiely medzi vtedy vládnucou aristokráciou a chudobným ľudom. Čas, kedy svojmu poddanému

ľudu vládol Juraj Thurzo boli pre tento ľud veru strašné. Nielenže museli veľmi fažko pracovať pre svojho pána, ale ešte aj platiť, dokonca aj za svadbu pánovej dcéry. Koľko sa len odvtedy zmenilo, dnes už nikomu ani na um niečo také nepride. Ale kniha je veľmi poučná a boli by sme veľmi radi, ak by sme ju v našich knižničiach mohli mať, no nie len ju, ale aj iné historické romány. Naši krajania majú veľmi radi knihy, ktoré hovoria o dejinách Slovenska a jeho ľudu. Mládež sa z nich učí, aký fažký bol osud našich predkov a čo všetko sa zmenilo.

J. Nižnanský je veľmi obľúbeným autorom všetkých, starších i mladších a má u nás svojich verných čitateľov. Dúfame, že v budúcnosti bude mať príležitosť prečítať si od tohto veľmi obľúbeného autora aj viac knih.

Ján Kovalík

Predsedca UV KSCaS Ján Molitoris a tajomník UV Ján Ondica v Dolnej Zubriči na mieste, na ktorom má byť vybudovaný Dom slovenskej kultúry na Orave

HOSPODÁRSKE ÚČTOVANIE

Tentoraz v živote našej spoločnosti sa vyznačuje mnohými dôležitými udalosťami. Predovšetkým je tu 25. výročie ľudového Poľska. Pri tejto príležitosti všetci naši krajania sa zapájajú do svojpomocných prác na počesť tohto jubilea. Mnohí z nás sa zúčastnia súťaže vypisanej Životom, vďaka ktorému si uvedomujeme význam toho, keď na stránkach časopisu našich menších krajanov zhodnotia uplynulých 25 rokov.

Druhou významnou udalosťou, ktorá sa vysunuje do popredia sú voľby do Sejmu a národných výborov. Pred voľbami národné výbory hodnotia uplynulé volebné obdobie. U nás takisto hospodárska schôdza MNV v Nedeci sa konala 8. apríla tr. Schôdze sa zúčastnil predseda ONV s. Gawlas a iní vedúci činitelia. Samozrejme bol prítomný aj predseda MNV v Nedeci Ján Majerczak a tajomník MV PZRS s. Stanisław Stec.

Ako prvý po uvítaní prehovoril predseda MNV J. Majerczak, ktorý stručne zočítal prítomných s programom schôdze. Prácu MNV za posledné volebné obdobie zhodnotil vo svojom referáte tajomník MV PZRS s. Stec. V referáte poukázal na dosiahnuté výsledky, ale vytokol aj nedostatky. Významnými úspechmi bola výstavba úseku cesty v dĺžke 4 km Nedeca-Kacvin v rámci svojpomocných prác, vybudovanie potravinárskeho obchodu v Nedeci, a vybudovanie novej školy taktiež v Nedeci. Samozrejme nie všetko bolo urobené a ešte veľa práce je pred nami. Zo záležitosti, ktoré si vyžadujú rýchle riešenie je tu

otázka výstavby garáže pre stroje roľníckeho krúžku v Kacvine. Ďalej je tu otázka výstavby novej školy v Kacvine. Tieto záležitosti malí byť v budúcom volebnom období realizované. Ďalej sa vravelo o poľnohospodárskej výrobe, ktorá je tou najdôležitejšou otázkou, koľko stúpla hektárová výnosnosť obilia, zemiakov a iných plodín, čo všetko vybudovali roľníci v Nedeci, Nedeci-zámku, Falštiene a Kacvine. Bolo vybudovaných veľa nových silážnych jám, nádrží pre močovku – ale je to ešte všetko málo a v budúcnosti naši roľníci budú musieť veľa urobiť. V porovnaní s celoštátnym merítkom seje sa u nás ešte primalo umelých hnojív na 1 ha.

V diskusii o kandidátoch na členov nového MNV sa zdôrazňovalo, aby boli zvolení len tí najlepší, ktorí správne chápú povinnosti vyplývajúce zo svojej budúcej funkcie. Po prijatí kandidačnej listiny ujal sa slova predseda ONV z Nového Targu s. Gawlas, ktorý kladne zhodnotil doterajšiu prácu MNV, ale zároveň ponákal aj na nedostatky, ako aj veľké úlohy, ktoré čakajú novozvolené národné výbory. Ďalej s. Gawlas vravel o tom, čo všetko sa dosiahlo v priebehu 25. rokov ľudovej vlády, ako sa náš štát zmenil zo zaočalého roľníckeho na vyspelý priemyselný štát. Výzval tiež všetkých, aby sme pracovali pre lepší zajtrajšok, nás a našich detí.

Podávaním predsedu J. Majerczaka za účasť všetkých zhromaždených schôdza skončila.

Anton Pivovarčík

Začíná se nové volební obdobie Sejmu PLR a národných výborov. Dne 1. června jsme zvolili najlepší zástupce našej společnosti do vládních orgánov všech úrovní. Volby byly dôležitou udalostí pro celou společnost, která se soustředila kolem programu FJN, tím významnejší, že proběhly v důležitém jubilejném roce – 25 let lidového Polska.

Uplynulé pětadvacetiletí socialismu v naší zemi uzavíráme obrovskými úspěchy, dosaženými ve všech odvětvích našeho života. U nás v Zelově bilance uskutečnění základních hospodářských úkolů nám dovoluje prohlásit, že jsme na úseku hospodářské, společenské a kulturní činnosti

Značně byla rozšířena obchodní síť a služby. Na třech místech ve městě jsou obchody otevřeny do 20 hod. večer. Byly zřízeny opravny televizorů. „Gminna Spółdzielnia“ provádí opravy v rámci záruk.

Zajistě nebylo uvedeno všechno, co bylo vykonáno v minulém volebním období a obraz je tedy neúplný. Uplývající volební období je uzavíráno řadou dosažených úspěchů, mnoha napočatými pracemi, v nichž bude pokračovat nově zvolený výbor. Nelze také představit velké úsilí členů národního výboru, členů komisi, všech činovníků a celé veřejnosti. Ti všichni svou společenskou prací, vykonávanou mimo své zaměstnání, se zasloužili o uskutečnění vytýčených úkolů.

Program činnosti nového národního výboru je podložen úkoly hospodářského plánu s přihlédnutím k možnostem našeho města v letech 1969–1973. Rozvoj našeho města bude zaměřen na rozšíření a stavbu průmyslových závodů, středisek služeb a družstevních podniků a tím též na vytvoření pracovní příležitosti pro dorůstající mládež a také lepší uspokojení životních potřeb obyvatel.

V oblasti investic se předpokládá v letech 1970–1971 stavba družstevní banky za 350 tisíc zlatých. V roce 1969 bude ukončeno skladističko na obilí v hodnotě 1100 tis. zlatých.

Bude využito úsilí o získání povolení ke stavbě mechanické pekárny s kapacitou 7 tun pečiva denně nákladem 1800 tis. zl., dále nových jatek – nákladem 1600 tis. zlatých. Hodně usilí bude věnováno stavbě nového obchodního domu, s nímž se počítá v roce 1973. Obchodní dům by byl postaven v ul. Žeromského na ploše 2 tis. čtver. metrů.

V letech 1969–1970 se počítá se stavbou tří pavilonů služeb v hodnotě 1 milionu zlatých. Budou náležet k družstvu „Zelowianka“ a budou mít dílnu krejčovskou, fotoateliér a dílny pro opravy elektrotechniky, spotrebičů, kanalizace, vodovodu a sklenářství.

Bude kompletně modernizována cihelná č. 4 a to v letech 1969–1970 nákladem 7 milionů zlatých.

V letech 1970–1971 bude postavena tělocvična a internát při škole mechanizace zemědělství se dvěma sty dvaceti místy – nákladem 7400 tis. zl.

Pokud jde o komunální hospodářství, budou se hospodáři města snažit o výstavbu celoměstské vodovodní sítě se stanici čerpadla. V letech 1972–1973 se počítá s položením 1,5 km vodovodní sítě.

Prezidium MRN postaví výrobní halu pro výrobu chodníkových dlaždic a betonových obrub pro potřeby města.

V druhém čtvrtletí 1969 bude započata výstavba družstevního bloku se 165 místnostmi pro 55 rodin.

Budou využity snahy o možnosti další výstavby družstevních bloků podle příruček družstevníků.

Nesmírně dôležitou otázkou je další modernizace ulic, zvlá-

ROZVOJ ZELOVA

ště povrchu jízdní dráhy v ulici Žeromského (1969–1970).

V té době bude postaven chodník pro chodce od ulice Žeromského k závodu Herberów. Tyto úpravy budou provedeny v rámci společenských záväzků.

V letech 1969–1972 budou uloženy chodníky v ulicích Piotrkowské, Sienkiewicze, Kilińskeho, Wałęské a Złoté.

Bude dále usilováno o začlenění prací na silnici Zelov – Patyki, v letech 1970–1972.

Další snahy budou směrovat k modernizaci osvětlení města a podle možnosti světlo zářivkové bude nahrazováno postupně růžovými lampami.

Pokud jde o opravy domů, počítá se s opravou školních budov a mateřských školek.

Na úseku sportu a turistiky se plánuje: odevzdání veřejnosti sportovního stadionu a turistického hotelu, a to ještě v roce 1969. V roce 1970 bude přistoupeno k první etapě stavby rekreačního a odpočinkového střediska na Patykách.

V tomto roce bude odhalen pomník Tadeusze Kościuszki. Do konce roku 1969 bude předán zelovským občanům nový biograf s širokoúhlým plátnem a se 400 místy.

Ještě v roce 1969 Zelovské závody bavlnářského průmyslu zahájí opravu a rozšíření prázdninového střediska v Brzeskách u Sędziejowic, v němž může trávit prázdniny v jednom turnusu 60 dětí. Kromě toho bude organizován mezinárodní Dům kultury.

Rídí se návrhy a postulaty obyvatel města budou se hospodáři snažit o organizování družstevního svazu pro výstavbu rodinných domků a o zřízení vulkanizační dílny.

Důležitou záležitostí pro obyvatele města je pracovní doba poštovního úřadu. Je využito úsilí, aby při pomoci oblastního pošt. úřadu byla tato doba prodloužena.

To jsou nejdůležitější úkoly volebního programu města Zelova pro nový Městský národní výbor. Jejich uskutečnění bude vymáhat značné vynaložení úsilí všech obyvatel města. Jenom v tomto roce přijali obyvatelé společenské závazky v hodnotě 1419 tisíc zlatých. To je zárukou, že nejenom úkoly pro letošní rok, ale i léta příští budou uskutečněny. Volební program městského výboru FJN je našim společným programem a všichni ho společně budeme realizovat.

Naším úkolem bude další upevňování národní jednoty, soustředěné kolem lidové vlády a socialistických úkolů, prohlubování pocitu spolužádkovénosti za další rozvoj země, za její úspěchy a budoucnost. Městský výbor FJN bude stát na stráži upevňování socialistických zákonů v našem městě a neustálého zlepšování vztahů mezi lidmi. Budeme neustále zdokonalovat spolupráci společenských organizací s národním výborem.

Městský výbor FJN bude směrovat k tomu, aby účast občanů ve veřejném a hospodářském životě našeho města byla stále masovější a aktivnější.

Wacław Luścinski

POL'NOHOSPODÁRSKE OTÁZKY

Veľkou rezervou nášho polnohospodárstva sú lúky a pasienky. Sú hlavným a najlacnejším prameňom krmív v gazonstve.

K hospodáreniu lúkami a pasienkami sa vracie preto, že územie Spiša a Oravy má možnosti ďalšieho rozvoja chovu dobytka a oviec práve v opredí o lacné krmivá. Inak ťažko by sme mohli vratieť o pozdvihaní rentability horských gazonstiev.

Správne obhospodárenie lúk a pasienkov, ktoré je súčasťou melioračných prác, malo by začať ihneď po prevedení technických prác, teda po zavedení odvodňujúco-navodňujúcich zariadení. V Nowotarskom okrese určuje sa značná časť prostriedkov na melioračné práce. Stúpa tiež povrch obhospodárených lúk a pasienkov. Ked roku 1965 bolo obhospodárených len viac ako 730 ha, už roku 1968 viac ako 1620 ha. Úsilie vynaložené na obhospodárenie lúk a pasienkov má vo výsledku priniesť väčšie množstvo tráv a sena, a tým istým rýchlejšie sa vratia peniaze vynaložene na meliorovanie.

Nedávno som čítal list jednoho rolníka z Jablonky, že lúka po meliorácii namiesto toho, aby dávala viac sena, priniesla zniženie tohto množstva o niekoľko metrických centov. Prečo je tomu tak, pýtal sa tento rolník? Môžeme si ťažko predstaviť, prečo sa tak stalo. Roľník zanedbal ďalšie práce,

semená po patričnej príprave pôdy. Pôdu sa musí dôkladne porezať tanierovým kultivátorom, potom bránovať a hnojiť.

Pri hnojení používame na 1 ha lúk 50 kg dusíka, 80 kg draslíka a 50 kg fosforu. Trochu iné dávky používame, ak je pôda rašelinová. Vtedy dávame

období dážďov, lebo zaisťujú rýchle rozmnožovanie rastlín.

Na čo nesmiem zabúdať? Jeden hektár dobrých pasienkov racionálne obhospodárených a užívaných dáva 6 tis. krmivových jednotiek a asi 700 kg straviteľných bielkovín. Je to tak, ako by sme z jedného hektára obdržali viac menej 58 q osvy. Ak máme dobre obhospodárené lúky a pastviny môžeme na 1 ha vyžiť dokonca 4 kravy.

Z toho vyplýva praktický uzáver, že rolníci ktorí majú lúky a pasienky malí by ich čo najracionálnejšie pestovať, aby z toho mali zisky.

V obciach, v ktorých je nedostatok pasienkov, treba hľadať iné možnosti. Odporučame pestovanie krmnej kukurice, ktorá sa používa ako zelené krmivo alebo na siláž. Je to rastlina, ktorú naši rolníci často podceňujú snaž preto, že nepoznajú jej klady a hodnoty.

(P. D.)

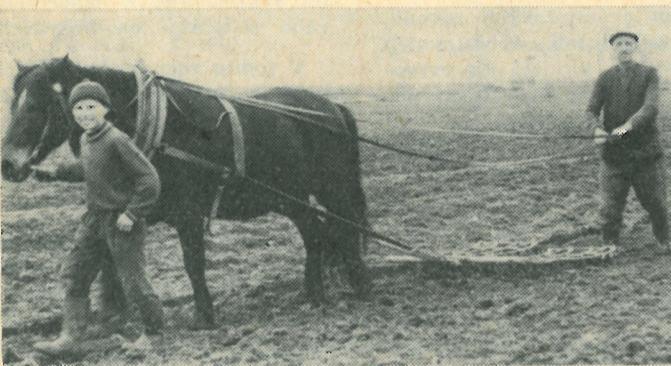
PESTOVANIE LÚK A PASIENKOV

ktoré sú nutné, ako hnojenie, preoranie a zasiatie novej miešanky tráv s motýľokvetými rastlínami.

Tak teda po ukončení melioračných prác je nutné, podľa okolnosti, prevádzka ďalšie práce. Hnojenie zanedbaných a jalových lúk dáva veľmi dobre výsledky dokonca aj pri malom množstve šfachetných tráv. Ak v poraste je nedostatok vysokých tráv a motýľokvetých rastlín, musíme vysievať ich

20 kg dusíka, 120 kg draslíka a 70 kg fosforu. Hnojíme na jar, ale môžeme aj po prvom kosení sena.

Podmienkou, aby lúka bola dobrá je, aby sme nedopustili k rastu buriny. Za týmto účelom na šesty týždne po siati musíme prvýkrát kosiť a potom košenie často opakujeme. Je to vhodné najmä preto, že povzbudzuje rozrástanie sa rastlín. Miešanky sejeme v období od mája do augusta, najlepšie v

Tohoročná jar sa oneskorila. Avšak na Spiši, ako prví začali jarné práce rolníci z Novej Belej. Na snímke: František Chalupka — predsedu miestnej skupiny KSČS — vzorný rolník

Foto: M. Kaškiewicz

NOVINKY SKÚSENOSTI

OČKOVANIE PROTI NOSOVKE

Prvé správy o tejto nebezpečnej nemoci sa zachovali z roku 1514. Nosovka je veľmi nebezpečnou nemocou dobytka. Starší rolníci iste sa pamäťajú na veľké škody, ktoré v stave dobytka, oviec a ošípaných pochádala v rokoch 1920, 1937-38 a posledne v 1951-1952. Veľa dobytka vtedy zdochlo a veľa bolo treba nutne zabíť. Roku 1966 zo Švajčiarska do Nemecka bola zavlečená nemoc pyska a kopýt.

Avšak vďaka použitiu nových protilátkových prostriedkov jej priebech bol oveľa ľahší. Začalo sa tiež masovo očkovať. Posledne mnohé krajin — o. i. aj Poľsko — vyrábajú očkovacie látky proti vírusom nosovky typ 0, A a C. Zásoby tejto očkovacej látky, ktoré máme k dispozícii úplne stačia, aby sme mohli dobytok zabezpečiť pred touto nebezpečnou nemocou. Vedci predpokladajú, že vďaka očkovaniu nosovka zanedbalo prestane byť nebezpečná, tak ako iné infekčné choroby.

KOFEIN PRE OSÍPANE

Ako vieme kofein sa nachádza v káve. Kanadský vedec Cunningham previedol mnohé pokusy s kofeinom pri chove ošípaných. Podľa Cunninghama ošípané, ktorým podávajú kofein potrebujú menej krmív na kilogram prírastku, ich mäso má menej tuku, čo zodpovedá dnešným požiadavkam trhu. Tento vedec previdel 5 sérii pokusov, podávajúc jednotlivým skupinám ošípaných rôzne množstvo kofénu. Potom porovnal výsledky. Bolo dokázané, že

správna dávka kofénu pre 40 kg prasy činí 3 g. Aby sa dosiahlo žiaduce výsledky, kofein, ale v menších dávkach, malo by sa podávať prasatam už po odstavení od prasnice.

Kanadský vedec podával kofein ošípaným až po dosiahnutie váhy potrebowej pre zabitie. Obsah tuku v mäse pokusných ošípaných bol o 7 až 13% nižší ako u ošípaných, ktoré nedostávali kofein. Avšak vedec upozorňuje pred nadmerným používaním kofénu, lebo v prípade ak ošípane dostávajú príliš veľa tohto narkotika, na ich pokožke vystupujú tmavé škvŕny, ktoré znížujú hodnotu mäsa.

Pokusy pokračujú, aby sa určíb množstvo kofénu, ktoré by ošípané mali dostavať v denných krmivových dávkach.

VÔŇA PARADAJOV ODSTRASUJE MRAVCE

Tí, ktorí pestujú včely najlepšie vedia, aké škody môžu popáchať vo včeline mravce. Vojdú do uľa a nie len vynášajú med, ale súčasne ničia larvy včiel.

Poznáme už jeden spôsob, ktorý účinne odstraňuje mravce. Je to včela, ktorá vylúčuje listy a lodyhy paradajok. Stačí ak položíme niekoľko týchto listov na dno uľa a pod strešku, aby sme sa uchránili nielen pred prichádzajúcimi mravcami ale vyplášili aj tie, ktoré už do uľa prenikli.

Avšak listy paradajok veľmi rýchlo vysychajú ak ich položíme do uľa a prestávajú vylúčovať charakteristickú vôňu. Ak teda chceme ule zabezpečiť pred mravcami musíme uschnuté listy vymieňať na čerstvé. Je to pomerne obtiažne lebo znepokojuje včely, ale účinné.

Predsa aj na to sa našiel spôsob. Sovietsky včelár Kašin nasadil tož paradajky okolo úlov. Včelám takáto plantáz vôbec neprekáža a mravce z včelina úplne zmizli.

P. D.

Státne rolnícke a lesnícke vydavateľstvo verné svojim tradíciam, aby predovšetkým dávalo odpoveď a radilo na aktuálne a súrne problémy rolníckej praxe, vydalo mnohov nové a hodnotné knihy.

Medzi nimi si zaslúži pozornosť kniha **ZYWIENIE ROŚLIN I NAWOŻENIE**, ktorú napísal vedec a skvelý popularizátor rolníckych vied — prof. JÓZEF GÓRALSKI. V tejto knihe, syntetickým spôsobom zobrazuje autor celú súčasnú vedu o jednom z najtažších úsekov poľnohospodárskej výroby. Od pôdy, ako prostredia, v ktorom sa rozvíjajú rastliny, cez tematiku spojenú s pestovaním pôdy, až po podrobny rozber krmivových súčasti rastlín a techniku používania hnojiv, prof.

Góralski piše o všetkých týchto záležitostach mimoriadne prístupne.

Vidieckej mládeži, ale aj skúseným rolníkom veľmi môže po-

KNIHY, KTORÉ VÁM PONÚKAME

mocí kniha **ORGANIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH — J. STELMACHA**. V prístupej forme vysvetluje autor nielen zá-

kladné otázky, ako organizácia gazonstiev a zásady politiky štátu v rolnictve, ale veľa pozornosti venuje tiež ekonomickej problematike. A vieme, ako ťažko je gazonovať v dnešnom období, ak si nezoberieme tužku do ruky a nepoužavujeme. J. Stelmach vo svojej knihe prejednáva problémy účtovníctva v gazonstve, základy kalkulácie, ako aj iné zaujímavé problémy z oboru ekonomiky gazonstva.

Konečne upozorňujeme, že vyslá kniha doc. KUCZEWSKÉHO — GRZYBY OWOCNIKOWE I ICH ZNACZENIE veľmi hodnotná pozícia pre záhradníkov.

(P. D.)

ROLNICKÝ KALENDÁR

JÚL — ČERVENEC

Bliží sa žatva. Obilie kosíme vtedy, keď zrno ešte nie je celkom tvrdé, ale už nie mliečne a ľahko ho môžeme zlomiť na nechte.

Ihneď po zbere obilia pôdu preorávame, potom bránujeme. Ak začne rasť burina musíme poľe ihneď bránovať.

Vedľajšie rastliny vysievame ihneď po zbere obilia, ešte skôr, ako zvezime snopy.

Kyslé pôdy hnojíme vápnom, rozsievame ho na strnisku a preorávame. Je to pre výšnovanie najvhodnejšie obdobie.

Nadalej bojujeme proti pásavke zemiakovej.

Začiatkom júla druhýkrát miestame a polievame vodou kompost.

Zvieratá v gazonstve mali by byť prikrmované zelenými krmivami, krávy dávajúce mlieko — plnohodnotnými krmivami.

Pokrývame ovce. Ovce po pokrytí zatvárame na 24 hodiny do ohrady až sa ruja skonči. Ak slnko veľmi hreje ovce musíme zatvárať do ohrady kde slnko priamo nesveti.

Hydinu musíme očkovať proti dochutu.

Nezabúdajte nakúpiť minerálne hnojivo pre jesenné siatiae. Veľmi výhodné je nakupovanie umelých hnojív hromadne rolníckymi krúžkami.

A teraz niekoľko poznamok týkajúcich sa krmenia a pestovania ošípaných v lete.

V letnom období v mnohých gazonstvách sa zanedbáva krmenie a pestovanie ošípaných. Je to spôsobené návalom ostatných polných prác, ako aj nedostatom zemiakov, ktoré už tradične sú základným krmivom pre tento druh zvierat. Tento stav je nepriaznivý tak pre národné hospodárstvo, ako aj pre samotné gazonstvo. Znižením dodávok ošípaných do výkupných stredísk sú vyvolávané fažkosti v normálnom zásobovaní obyvateľstva bračovým

mäsom. Zanedbavanie starostlivosti o zvieratá a znižené krmenie ošípaných spôsobuje pokles prírastku, v dôsledku čoho predĺžuje sa obdobie krmenia a znižuje rentabilitu chovu týchto zvierat.

V letnom období sú všetky podmienky preto, aby sa udržalo normálne priberanie na váhe ošípaných a zároveň aby sa zlepšil celkový stav zvierat. Zemiaky na letné obdobie mali by byť v podstate zabezpečené vo forme siláže pripravenej na jeseň z parených zemiakov. Ale dokonca aj vtedy, ak nemáme zemiaky, ošípane môžu normálne priberať, ak im podávame zelené krmivo. Zelené krmiva sú hodnotné lebo obsahujú najdôležitejšie súčasti potrebné pre rast a rozvoj zvieracieho organizmu, to znamená bielkoviny, minerálne látky a vitamíny.

Z mnohých zelených krmív pre ošípané najvhodnejšie sú lucerka a dátelina. Hodnotnými krmivami sú aj iné zelené krmivá ako víka s ovsom, vlník bôb a slnecnica.

Na krmenie ošípaných používame výlučne mladé rastliny, ktorých lodyhy nie sú vláknité. Okrem zelených krmív podávame ošípaným v letnom období zemiaky, ak sú, plnohodnotné krmivá a mlieko.

Ak krmíme ošípané zelenými krmivami a zemiakmi, dávky plnohodnotné krmív môžu byť menšie.

Ak ošípane nedostávajú zemiaky ale len zelené krmivá a plnohodnotné krmív, ich dávky musia byť vyššie.

Najvhodnejšimi plnohodnotnými krmivami sú priemyselné miešanky.

Aby sme uchránili ošípané pred tuberkulózou, skôr, ako im podáme mlieko musíme ho prevariť.

Správne krmíme a ošetrováme ošípané v letnom období nadobúdajú zdravie a celkový dobrý vzhľad.

Ošípané musíme očkovať proti moru.

(S. D.)

23. JÚNA DEŇ OTCOV

Toľko pekných a teplých slov už roky uctievajú a dojímavý a pekný Deň matiek. Ďakovali sme matkám za materinskú lásku, za nežnosť, opateru, ktoréj sa nič nevyrovňa, za prebdené noce a všetky starosti spojené s materstvom.

Nevieme, milí čitateľia, kto bol iniciátorom oslav Dňa otcov. Vieme len toľko, že iniciatíva bola správna a pekná.

Lebo láska je aj otcovská, tak isto aj nežnosť a starostlivosť, lebo aj otcovia poznajú prebdené noce, nepokoj prežívany spolu s matkou. A je aj niečo viac. Vieme, aký hrdý je otec keď ide so synom alebo dievčou na športový zápas, na zmrzlinu, učí dieťa lyžovať, plávať. Ale tá istá otcovská hrdosť veľmi často sa mení na rozpaky, keď otec perie plienky, kŕmi nemluvňa, prebaľuje, upratuje...

Poznáme tieto pocity Vážení, lebo my ženy sme prenikavé a vieme, ako ste boli vychovaní. Vieme, že ešte snívate o mužskej nadvláde, o otcovi — živiteľovi, obrancovi, pánovi. A práve preto Vám čo najsrdečnejšie d'akujeme, za každodennú, všednú námanu, za to všetko, čo robíte pre šťastie svojich detí. A o toľko radosnejšie budeme oslavovať Deň otcov.

KÝM MLÁDA DOSPEJE

Satôčky nemluvnata nemali by hatiť dýchanie a pohyby ručičiek a nožičiek. Pohyb je dieťaťu potrebný od najskorších týždňov života tak isto ako výživa, sen, čerstvý vzduch a slnko. Vďaka pohybu ručičiek, nožičiek a celého trupu, dieťa sa rozvíja a upevňuje svalstvo, učí sa chýtať, dvíhať, sadnuť si, vstať a chodiť. Pohyb a sloboda sú tiež prameňom neustálej radosti dieťaťa.

OPÄŤ VALENTINO...

Ešte jedna hviezda strieborného plátna opäť ožije vo filme. 42 roky po smrti Rudolfa Valentina, najslávnejšieho filmového božstva, začali natácať film o jeho legendárnom živote a kariére.

Kariéra bola skutočne výnimočná v dejinach filmu. Je pravdou, že trvala len 5 rokov. Roku 1921 Valentino (pôvodom zo Sicílie, osídlený v Kalifornii) natočil svoj prvý slávny film *Štýria jazdci Apokalypy* a roku 1926 posledný — *Syn sejka*. Ten istý rok Valentino zomrel po operácii slepeho čreva, ako 31-ročný. Počas jeho pohrebu 150 poliacov si nemohlo poradiť s davom jeho hysterických titieliek. Zavo-

lali ďalších na pomoc, ale aj tak bolo mnoho obetí: 120 ranených, 250 omblelo, stovky detí sa stratili v dave. Dodnes na hrobe Valentina je vždy množstvo čerstvých kvetín a strážníci na cintoríne môžu vela povedať o stareňkach, ktoré ešte stále pláču na hrobe svojho ideálu. Keď si pomyslíme, že krásny Valentino, hoci bol dvakrát ženatý, nemal rád ženy...

Ulohu Valentina zverili veľmi populárному hercovi, pôvodom Egypťanovi, Omarovi Sharifovi. Či voľba bola správna povedia tí, ktorí ešte dobre pamäťajú Valentina a jeho slávne filmy.

NUTNE KOŠEĽ'OVÁ

V tejto sezóne nosíme jednoduché košeľové blúzky, ktoré sa lišia len strihom golierika alebo výškou manžety. Rozmanitosť vyplýva teda nie zo strihu ale z druhu látky.

Do práce, na všedný deň, pre športové a turistické príležitosti si oblečíme blúzku z kvetovaného kretónu, z pásikovaného flanelu, karovanéj vlny alebo z každej jednofarebnej látky. Pre spoločenské príležitosti sú to blúzky z hodvábu, lámy, brokátové a z iných vhodných látok. Najmodernejšie sú kvetované látky.

MODERNÉ DOPLNKY

SATKA alebo SÁL — vždy hodvábne, môžu byť hladké alebo vzorkované, obyčajná hodvába satka bud väčšia, alebo veľmi dlhý šál. Satky viažeme vzadu alebo na boku tak, aby vlasy boli pod šatkou alebo aby bolo čelo do polovičky zakryté. Vtedy je to úplne moderná malá hlava. Môžu višieť dokonca veľmi dlhé konce, ktoré ešte raz viažeme na krku.

BARETKA — naďalej je veľmi moderná. Môžeme ju nosiť rôzne: z čela, na strany tak ako v tridsiatych rokoch, alebo na oko ako v dvanásťtych rokoch (to pre tie najmladšie).

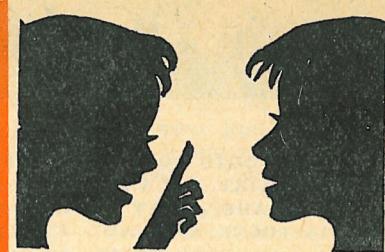
KLUBÚK — moderný klubuk má veľmi širokú striešku, alebo sú to klubúky ako pánske, len so širokou

strieškou. Také klobúky nosíme monšalantne a hodia sa ku všetkému, nevyžadujú si veľkú róbu.

HOLÁ HLAVA — prosím pekne. Hodí sa ku všetkému, ale vlasy musia byť bezvadne pestované.

TOPÁNKY — veľmi pohodlné, na jednoduchom, širokom opätku, veľmi nízkom, často šité. Sandále s odokrytými prstami. Topánky sú farebné, vpredu široké.

PANČUCHY — v súvislosti s mini-módou vzorkované (vhodné najmä pre kolená) obyčajne takej istej farby ako šaty alebo kabát. Pre tie, ktoré nosia nohavice odporúčame nylonové podkolienky.

JEDNA DRUHEJ RIEKLA

VŽDY UPRAVENÁ

„Upravená ako zo škatuľky“. Hovorí sa to aj o vás? Patrite k pestovaným ženám? Ak nie, dovoľte, aby sme vám poradili, ako sa takou stať. Vždy upravená žena:

● Nosí módnuy účes, ktorý zodpovedá typu jej tváre. Necháva si svoje vlasy, aj keď si ich upravuje a umýva sama, pravidelné strihať a stará sa o ne vhodnými vlasovými kúrami.

● Na ruky používa výživný krém a ošetrouje ich pravidelne, aby na nich nebolo vidieť stopy domácej práce. Pri výbere laku berie do úvahy nie len farbu rúzu, ale aj svoj vek.

● Vyhýba sa prílišnému líceniu a pre svoj make-up si neberie za vzor žiadnu filmovú hviezdu, ale pridržiava sa mody iba potiaľ, ako je to dovoľuje vek.

● Vyžaruje čerstvosťou, lebo sa denne kúpe, sprchuje alebo umýva celé telo.

● Neprejedá sa, dbá o to, aby jej váha bola rovnomená. Nepoužíva nijaké odtučňovacie kúry spojené s hladovaním. Aby si udržala dobrú postavu, nezábuda na gymnastiku, veľa pláva a chodi do par.

● Bez začervenania si môže ukazovať svoje nohy, lebo sa stará o ne svedomitou pedikúrou a nenápadným lakovom.

Mihalnice potrebujú občasne — a keď padajú — tak každodenné starostlivé ošetrovanie olejom, ktorý podporuje ich rast a upevňuje ich, vedľa krásu očí vynikne iba medzi mäkkými dlhými mihalnicami. Na ich ošetroenie sa nepoužíva olívový, ale ricínový olej. Malú kefotku v ňom navlhčíte a opatrne ňou denne pretierajte mihalnice. No iba mihalnice, lebo spojivky a viečko olej neznášajú a mohli by ste ich poškodiť. Ak ani to po čase nepomôže, navštívte odborného koženého lekára, ktorý určí príčinu ich vypadávania i prostriedky, ktoré tomu zabrania.

MÓDA PRE MLÁDEŽ

Uverejňujeme niekoľko modelov zo štrnástich, ktoré varšavská Cora vyrobí ešte v tomto štvrtroku pre chlapcov a dievčatá. Sú to modely, ktoré získali najväčší počet hlasov v bleskovej ankete, prevedenej počas modnej priehliadky vo Varšave.

ODPOVEDÁME

Mária J.: „Moje dve dcéry, jedna 17-ročná a druhá 19-ročná, sú vo veku, keď sa chcú pekne obliekať. Mladšia má dobrý výber a vie si s pomocou susedy zo starých šiat ušít pekne nové šatôčky, čo ani nesťaže voľa peňazí. Staršia si vždy vymysli niečo také, že vypadá v tom zle a pri tom je to aj drahé. Dráma spočíva v tom, že malá je

dobre oblečená a staršia „nemá si čo obliecť“ a vydává z toho uzáver, že sa oňu doma menej starame. Co mám robiť?“

Casto sa stáva, že staršie dieťa žiarli na mladšie. U vás v rodine to výšlo najavo pri kupovaní nových šiat pre dievčatá. Avšak príčiny sú oveľa hlbšie. Používajte o tom, hľadajte príčiny. Musíte vytvoriť

doma také ovzdušie, aby staršia dcéra cítila, že ju máte tak isto radi, ako mladšiu. A pri tejto príležitosti radíme, aby ste jej pomáhali, aby aj ona bola dobre a vkusne oblečená, aby zdôraznila to, čo je u nej pekné. Iste sa jej to v živote záde, a vedomie, že vypadá pekne spôsobí, že bude sebavedomejšia.

VIEŠ, ŽE?...

Chodidla dieťaťa rastú medzi 2 a 6 rokmi života priemerne o jedno číslo za 3 — 6 mesiacov. Medzi 6 a 12 rokmi života o jedno číslo každých 8 mesiacov, medzi 13 a 20 rokmi života

jedno číslo za rok. Niekoľko rýchlejšie, preto musíte často kontrolovať, či chodidlo dieťaťa sa pohodlne mestí v topánke. Dieťa obvyklejne ničí celú podošvu rovnomerne, najviac však po vonkajšej strane a na opätku. Ak zistíme, že dieťa ničí podošvu na topánke po vnútorej strane, bolo by dobre zajstí k lekárovi ortopédovi, aby zistil, či dieťa nemá platfús.

22. JÚLA TOHTO ROKU OSĽAVÍME 25. VÝROČIE POESKEJ LUDOVEJ REPUBLIKY. PRE VÁS, MILÍ MLADÍ ČITATELIA TEJTO STRÁNKY PRE MLÁDEŽ, ROKY ŠTVRŤSTOROČIA LUDOVÉHO POESKA SÚ UŽ ČIASTOČNE DEJINAMI, KTORÝCH SA UČÍTE V ŠKOLÁCH, ALEBO O KTORÝCH POČUVATE OD STARSIEHO POKOLENIA. PRI TEJTO VÝZNAMNEJ PRÍLEZITOSTI UVEREJŇUJEME TROCHU POEZIE VRAVIAcej TAK O MINULOSTI, AKO AJ KRESLIAcej VÍZIU NAŠICH A DUDÚCICH DNI. BUDEME RADÍ, AK SA NIEKTORÉ TIEŽ TO BÁSNE NAUČÍTE NASPAMÁT A BUDETE ICH RECITOVAŤ NA SLÁVNOSTNÝCH AKADEMIAch ALEBO NA RECITÁCNEJ SÚTAZI, O KTOREJ SME PÍSALI V APRÍLOVOM ČÍSLE ŽIVOTA.

PAVOL ORSZÁGH HVIEZDOSLAV Z KRVAVÝCH SONETOV

Ó, vráť sa skoro, mieru milený,
zavítaj s ratolesťou olivovou
a budť nám zdravím, veselím i chôvou,
v snažení ostnou, kovom v rameni!

Zášť — fakľu sváru — medzi plemeny
zdus! Nedaj stretáť sa viac s mladou vdovou,
sirôtky, s rodičmi, čo nad synovou
oporou v hrobe kvília zlomení.

Scéf jazvy; úštrby zhľad' zisk tvoj zlatý!
Pod svoje nás zajm húfy, vodcovstvo,
ved' k cieľom, plným dobrých predsavzatí:

to bude triumf, zo zdob radosť, ó,
za zdatnosť v borbe — práce na postati...
Ó, príď, ty bratstva, lásky kráľovstvo!

JAROSŁAW IWASZKIEWICZ

POKÓJ

Nie zstąpi na nas jak gołębica
Ani wyniknie jak pora roku,
Ani zapłonie jak błyskawica

Na ziemi pokój,

Nie zrodzi nam się z kwiatów naręczy,
Nie na piorunie, nie na obłoku,
Nie spłynie na nas z niebieskiej tęczy

Na ziemi pokój.

Tylko się musi narodzić z woli,
Jak krew wytrysnąć z naszego boku,
Z wysiłków naszych rosnąć powoli

Na ziemi pokój.

Jak płomień buchnie z naszego trudu,
Z podanej ręki, spólnego kroku,
Z okrzyku wszystkich na ziemi ludów:

Niech będzie pokój!

LUCYNA KRZEMIENIECKA

MIER

Nech mier sťa holúbok biely
ponad svet letí,
aby sa mohli na lúkach
s loptou hrať deti.

Nech mier sťa biely holúbok
svetom sa nesie,
aby si deti mohli vždy
jahody trhať v lese.

Nech mier krídlami ovinie
svet celý,
aby sa mohli na slnici deti hrať,
aby sa noci báť nemuseli.

Aby šli potom za mamkou
s detskou zvedavou rečou:
Či na svete vždy neboli mier?
Mamička, povedz — prečo?

DOBRÉ VYSVEDČENIA A VESELÉ PRÁZDNINY, VŠETKÝM NAŠIM
MLADÝM ČITATELOM ŽELÁ REDAKCIA

LISTÁR

VELKÚ KAPSU S TUČNÝM BRUŠKOM
UJO LISTÁR NOSÍ.

— CO NÁM DÁTE? CO NAM PRIŠLO?
— PRE KAŽDÉHO ČOSI.

NOVINY SÚ PRE OTECKA,
KARTA BUDE MAME
A BÁBIKU — TU, V BALÍKU —
JANKE ZASE DÁME.

NAPÍSAL
JOZEF MILUČKY

Krouží tedy jestřáb, krouží — a
čeká na svůj okamžik.

A zajíček buliček si jen pohop-
kává, užívá svobody, užívá slun-
ku.

A náhle — nadešla ta příhod-
ná chvíle pro jestřába.

Přináší křídla k tělu a jako šíp
padá k zemi, a přímo na zajíčka
buličku.

Nedalci zajíček uskočit, nestihl
ukrýt se do závisti, ba ani písk-
nout nezastach. Už ho má jestřáb
v dráze, v modrých a ostrých
parádách, jež se záryvají zajíčkovi
do těla. Záryvají se do těla a
pán a bodají.

Vztekly zajíček buliček, ale
mnoho mu to nepomohlo. Jestřáb
se s ním vznese do výše. Už je
nad vršky dubů, už je nad vřešťoly
jedli a smrků.

A zajíček buliček jen vřeští a
pláče, pusť mne jestřábe, chci si
hrát, chci si svobodně hopkat. Tvé
pařáty jsou tak ostré, pusť,
jestřábe, prosím tě!

A jestřáb na to, v zobáku plno
slin:

„Hlupák jsi, zajíčku buličku,
náramný hlupák! Lišák by tě
byl sežral a já tě před ním och-
ránil. A k tomu tě ještě nesu ke
slunci. Jen si představ, jaký jsi
hlupák!“

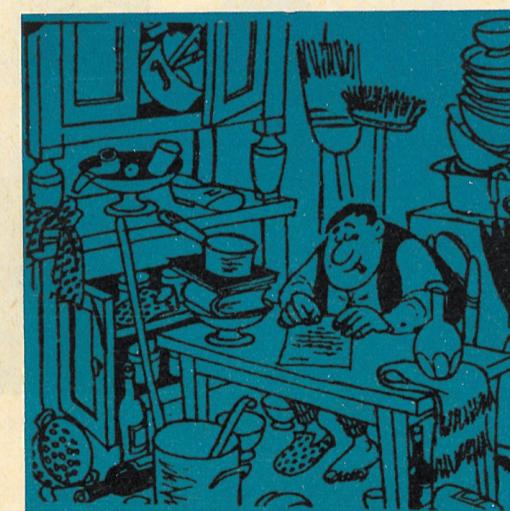
A jestřábí spáry se ještě hlou-
běji zatínají do křehkého těla,
ještě víc páli a bodají.

Zajíček buliček už ani slunko
nevidí, k němuž ho jestřáb nese,
nevidí je, neboť se mu před oči-
ma dělají krvavé kruhy.

MOCNÉM JESTRÁBOVI

A ZAJÍČKOVI BULÍČKOVI

BAJKA
RUDO
MORICE

→ NÁŠ → KVÍZ →

Na dolnom obrázku sú nakreslené predmety.
Jeden z nich treba premiestniť na obrázok z ľavej strany na správne miesto.

Ak ho nájdete, pošlite prekreslenú kresbu na adresu redakcie. Zo správnych odpovedí vylosujeme päť knižných odmen.

Sběratel zápalkových nálepek by
si rád dopisoval s krajany
FRANTIŠEK JELÍNEK, Chrást 113,
okres Mělník

26letá by si ráda dopisovala
VLASTA BĚHOUNKOVÁ, Bochov
294, okr. Karlovy Vary

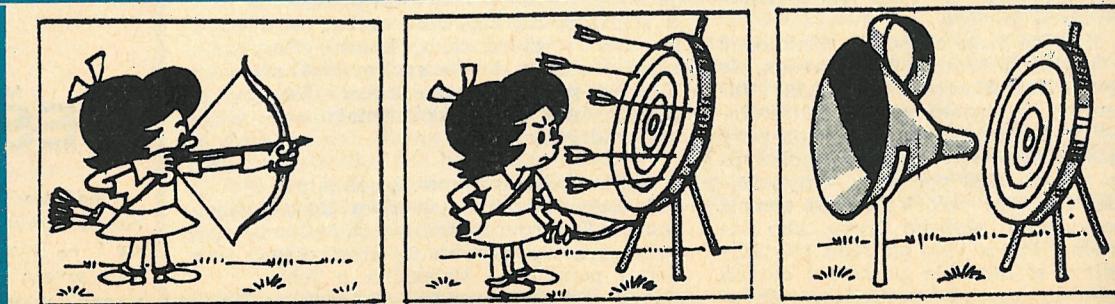
V češtině by si ráda dopisovala
s krajany

Ing. EVA TOUŠKOVÁ, Mšec 102,
okr. Rakovník

Chtěl bych si dopisovat s mužem
nebo rodinou krajanů, která má zá-
jem o život v naší republice
ROSTISLAV DVORSKÝ, Přestavlký
č. 91, u Přerova

O dopisování má zájem 23letá
MILENA SVOBODOVÁ, Markéta 12,
p. Horní Poustevna, okr. Děčín

DO- PISOVAT SI CHTEJÍ...

KALENDÁR

JÚN – ČERVEN

1	NEDEĽA Jakub	15	NEDEĽA Jolanta
	vých. sl. 3.21 záp. sl. 19.47		vých. sl. 3.14 záp. sl. 19.59
	vých. m. 21.54 záp. m. 3.11		vých. m. 2.45 záp. m. 21.15
2	PONEDEĽOK Marcelina	16	PONEDEĽOK Alina
3	UTOROK Lešek	17	UTOROK Adolf
4	STREDA František	18	STREDA Marek
5	STVRTOK Božie telo	19	STVRTOK Juliana
6	PIATOK Norbert	20	PIATOK Silverius
7	SOBOTA Robert	21	SOBOTA Alica
8	NEDEĽA Medard	22	NEDEĽA Paulina
9	PONEDEĽOK Pelágia	23	PONEDEĽOK Zenon
10	UTOROK Margaréta	24	UTOROK Ján
11	STREDA Barnabáš	25	STREDA Lucia
12	STVRTOK Ján	26	STVRTOK Ján
13	PIATOK Anton	27	PIATOK Vladislav
14	SOBOTA Bazil	28	SOBOTA Leon
		29	NEDEĽA Peter a Pavol
		30	PONEDEĽOK Emília

JÚL – ČERVENEC

1. UTOROK Halina	8. UTOROK Alžbeta
2. STREDA Mária	9. STREDA Veronika
3. STVRTOK Leon	10. STVRTOK Filip
4. PIATOK Alfréd	11. PIATOK Pelágia
5. SOBOTA Anton	12. SOBOTA Ján
6. NEDEĽA Dominik	13. NEDEĽA Eugén
7. PONEDEĽOK Cyril a Metód	14. PONEDEĽOK Bonaventúra
	15. UTOROK Henrich

SNÁR

Veríte snom? Nie? Ani my neveríme. Ale predsa každý z nás niekedy sa pozrie do snára, aj keď to pokládá za predstavu našich babičiek. Konečne ved je len zábaava!

Knihy, čítaj ju — česť a můdrost
— učíš sa z nej — získas uznání
— kupovať — dozvieš sa novinky
— obdržat ako dar — přijemná správa
— horiet vidieť — stratiš priateľa
Komáry vidieť — nepriatelia ťa prepadnú
Les vidieť horiet — smutok a neprijemnosti
— tmavý a hustý — nevyznaš sa vo svojich obchodech
— prechádzat sa po ňom — najdeš spokojnosť
— pekný zelený — šťastný sňatok
— holý — ponurá budúcnosť
— spievat v ňom — spokojné dni
— kľčovať — najdeš majetok
Pohár, pit z neho — si obříbený v spoločnosti
— rozbít — nemilé prekvapenie
— vidieť — obdržíš pekné dary
— streborný obdržíš — čaká ťa veľká udalosť
— zlatý — budeš mať škody
Snopy viazat — zisk, úspech, šťastie
— vidieť — čakaj prijemné časy
— miláti — dostaneš pozvanie
— nakladať a vozíš — tvoja námaha bude odmenená
Sova, vidieť ju — nemoc blízkej osoby
— počut hukáť — bolestná smrť
Tabák vo fajke fajčiť — rozvaha ti prinesie šťastie
— šňupat — predčasne zostarneš
— rozhadzovať — odcestuj mili priateľa
— žívkať — maš ohavné zvyky
— v tabatiere — blahobyt
Vrány vidieť lietať — blízka smrť
— chýtať — nepokojo
— vidieť na stromoch — stredne pribuzných
— počut krákat — dostaneš zlú správu
Zabijačka — budeš ochránený pred biedou
Zápalky vidieť — bohatstvo, poklady
— zapálit — zažiješ príjemné prekvapenie

SPROSTOWANIE

Serdecznie przepraszamy autorów i czytelników za nie zamierzoną zamianę winiet „Prawnika” i „Weterynarza” na kol. 15 w Nr 5/69 r.

Redakcja

RADY • PORADY • RADY • PORADY • RADY

NOWE PRAWO KARNE

Ostatnio Sejm PRL uchwalił kodyfikację prawa karnego. Kodyfikacja ta

obejmuje nowy Kodeks Karny, nowy Kodeks postępowania karnego i nowy Kodeks karny wykonawczy. Wszystkie powyższe akty prawne wejdą w życie z dniem 1 stycznia 1970 r.

Zastępują one Kodeks Karny z 1932 r. wielokrotnie normalizowany Kodeks postępowania karnego z 1923 r. i szereg szczególnych ustaw karnych, wydanych

przeważnie po II wojnie światowej w celu dopasowania systemu prawa karnego do nowych warunków ustrojowych PRL.

Ponieważ powyższe akty prawa pochodzą z różnych okresów, a nawet z czasów różnych formacji ustrojowych nowa kodyfikacja nie tylko porządkuje stan prawnego na tym odcinku lecz

również dostosowuje go do potrzeb Państwa nakreślonych przez jego ustrój jak i potrzeb nowoczesnego społeczeństwa socjalistycznego.

Do niektórych podstawowych zasad nowej kodyfikacji powróćmy w następnych numerach naszego czasopisma.

WITOLD FERFET

SWIERZB OWIEC

Podeczas ostatniej narady korespondentów „Života” w listopadzie ub. r. wiele pytań z zakresu porad weterynaryjnych dotyczyło swierzbu owiec. A więc dzisiaj trochę na ten temat.

Otož u owiec rozróżniają się trzy rodzaje swierzbu: naskórný, drażący oraz pęcinowy. Najczęściej występuje swierzbu naskórný powodując straty gospodarcze, choroba szerzy się zwłaszcza wśród owiec cienkorunnich i jagniąt w okresie zimowego przebywania w oweczarniach. Paszyty żyją nierzaz bardzo długo ukryte na ogonie, w pachwinach a w sprzyjających warunkach właśnie, w okresie zimo-

wym, mnożą się szybko i rozprzestrzeniają na całą skórę. Pierwszym i stałym objawem swierzbu naskórnego jest bardzo silny świąd, pobudzający do stałego ocierania się o przegrody, wyrywanie wełny oraz kaleczenie skóry. Swierzbowe rozchodzą się najczęściej wzdułz miejsc najczęściej okrytych wełną, a wiec wzdułz grzbietu i boków, rzadko zachodząc na podbrzusze. Skóra nakuwnana przez pasożytą pokrywa się żółtawo-czerwonymi grudkami, pęcherzykami i świądem się z chorej skóry. Z wysychającym wysięku powstają strupy. Złuszczające się i wysychające strupy tworzą popękana skorupę na głowie. Latem ten typ swierzbu może się nasiąkać.

W ciągu kilku tygodni szczególnie u owiec słabo żywionych cała skóra staje się naga. W ciasnych oweczarniach swierzbu szerzy się szybko i w ciągu 1 — 2

miesięcy opanowuje całe pogłowie.

Swierzby drażący występują rzadziej niż poprzedni i to raczej u owiec ras grubowelnistnych — kożuchowych. Umiejscawia się inaczej niż naskórný, bo zwykle na skórze słabo porośniętej włosem — dookola warg, nozdrzy, na uszach. Może on jednak przenosić się na nogi. Objawami są: silny świąd, pęcherzyki i świądem się z chorej skóry. Z wysychającym wysięku powstają strupy. Złuszczające się i wysychające strupy tworzą popękana skorupę na głowie. Latem ten typ swierzbu może się nasiąkać.

Swierzby pęcinowy zdarza się rzadko i jest wywoływany przez pasożytą bydlęcego. Jest mało zaraźliwy i szerzy się wolno. Zwykle bytuje na tylnych nogach dając zmiany przypominające grude. Może dojść nawet na podbrzusze. Jako powikłanie swierzbu pęci-

nowego spowodowane przez wtargnięcie zarazków, może powstać zapalenie skóry szpary międzyracicowej.

Wszystkie rodzaje swierzbu należą odróżniać od innych schorzeń takich jak:

Wysypka — która powstaje zwykle w okresie słońca gdy wełna jest stale mokra

Lojotok — w którym wełna też wypada, lecz brak świadczenia

Wylysienie — spowodowane lizawością na podstawie braku świadczenia

Zwalczanie swierzbu prowadzi się przez wykrywanie go, odosobnienie i możliwe szybkie leczenie. Swierzby należą do chorób zwalczanych z urządzeniem dla tego o wystąpieniu tej choroby należy niezwłocznie powiadomić lekarza. W leczeniu najlepsze rezultaty osiąga się przez zastosowanie odpowiednich kąpieli przeprowadzanych w cieplej porze roku.

HENRYK MĄCZKA

PLNENÉ ZEMIAKY

Rozpočet pre 4 osoby: 8 stredne veľkých zemiakov, soľ, 200 gr bravčového mäsa, 1 vacce, 1 lyžica strúchank, 1/2 lyžice masti, 1 malá cibula, 1 strúčik cesnaku, mleté čierne koreniny, petržlenová vŕňať.

Očistené zemiaky napoly uvaríme v slanej vode, potom ich vyberieme, vnútro vydlabeme, naplníme plnkou, poukladáme do vymaseného kastróla alebo misy z jenského skla a dáme zapieciť.

Môžeme ich podávať s rôznymi omáčkami.

Plinka: Na rozpustenú masť dáme postrúhanú cibuľku, umyte pokrájané mäso, rozotrety cesnak, mleté čierne koreniny, soľ a dusíme. K mäkkému zeleninu pridáme umyty, odmeranú ryžu, soľ, mleté čierne koreniny, 2krát tolko horúcej vody, kôlko ryže, necháme zovrief, prikryjeme a dáme do rúry udusiť. Po udusení rizoto zlahka premiešame a pridáme nadrobno posekaný petržlenovú vŕňať. Podávame so šalátom alebo kompotom.

premiešame a naplníme zemiaky.

ZELENINOVÉ RIZOTO

Rozpočet pre 4 osoby: 1 lyžica masti, 4 menšie mrkvíčky, 2 petržleny, 1 zeler, 4 lyžice hrášku, 1 malý karfiol, 1 kaleráb, 1 cibuľa, 300 gr ryže, soľ, mleté čierne koreniny, petržlenová vŕňať.

Na masti zapeníme pokrájanú cibuľku, pridáme očistenú zeleninu a dusíme. K mäkkému zeleninu pridáme umyty, odmeranú ryžu, soľ, mleté čierne koreniny, 2krát tolko horúcej vody, aby zelenina zaprášime mûkou, zalejeme potrebným množstvom vody, pridáme posekanú petržlenovú vŕňať, zavaríme a podávame.

Takto môžeme prípraviť zeleninové polievky bud z jedného druhu zeleniny, alebo kombináciou niektorých druhov zelenín.

PÁTMINÚTOVÁ POLIEVKA

Rozpočet pre 4 osoby: 3 bielky, 80 gr práškového cukru, 80 gr krupicovej mûky, 30 gr masla, práškový cukor na obalovanie.

Na ropustenú masť dáme postrúhanú cibuľku, krupicovú mûku, rozotrety cesnak a popräzime do ružova. Potom rýchlo primiešame dva vajíčka, pridáme červenú sladkú papriku, mleté čierne koreniny, zalejeme potrebným množstvom horúcej vody, pridáme posikanú petržlenovú vŕňať, zavaríme a podávame.

Takto môžeme prípraviť zeleninové polievky bud z jedného druhu zeleniny, alebo kombináciou niektorých druhov zelenín.

PÁTMINÚTOVÁ POLIEVKA

Rozpočet pre 4 osoby: 3/4 lyžice masti, 1 lyžica krupicovej mûky, 1 cibuľka, 1 strúčik cesnaku, červená sladká paprika, 2 vajíčka, mleté čierne koreniny, soľ, petržlenová vŕňať.

Rozpočet pre 4 osoby: 1 kaleráb, 2 mrkvíky, 1 petržlen, 1 zeler, 1 lyžica hrášku, 1/4 hlávky kelu, 5 strúčkov zelenej fazuľky, 4 no-

vé zemiaky, 1 cibuľa, 1 strúčik cesnaku, 1 lyžica masti, 1/2 lyžice hladkej mûky, mleté čierne koreniny, petržlenová vŕňať, soľ.

Zeleninu a zemiaky očistíme a pokrájame na kocky. Na masti alebo masle zapeníme postrúhanú cibuľu a rozotrety cesnak, pridáme červenú sladkú papriku, mleté čierne koreniny, zalejeme potrebným množstvom horúcej vody, pridáme posikanú petržlenovú vŕňať a podávame.

Z bielkov ušľaháme tuhý sneh, zlăhka primiešame práškový cukor, krupicovú mûku a rozpustené maslo (nesmie byť teplé). Cesto dáme do vymastenej a mûkom vysypanej chlebičkovej formy a v stredne teplej rúre upečieme. Upečené vyklopíme, necháme vychladnúť, pokrájame na tenské sucháriky, ktoré poukládame na plech a vo vypnutej teplej rúre usušíme. Usušené obalíme v práškovom cukre.

NEUMÍTE SI PORADIT S RŮZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPIŠTE NÁM NA ADRESU: REDAKCE „ŽIVOT“ WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. P. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NÁŠEHO ČASOPISU A V DOPISECH.

ŽIVOT
CZASOPISM
SPOŁECZNO
KULTURALNE

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Ukaże się około 15 każdego miesiąca. Redaguje Kolegium w składzie: František Bednářík, Cecília Biegunová, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelný), Vladimír Hess, Tereza Heteniaková, Marian Kašickiewicz (zastępca redaktora naczelnego), Ján Krášik, Lídia Mšálová, Ignác Nižník, Ján Ondica, Jerzy Zagórski.

Tłumaczenia i korekta jęz. czeskiego — Valérie Wojnar

